

HE 158/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annettua lakia. Esityksellä varauduttaisiin ensisijaisesti kansainvälisen merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevan vuoden 1978 yleissopimuksen liitteeseen ja sopimukseen liittyvään säännöstöön vuonna 2010 hyväksytyjen muutosten voimaantuloon. Muutokset koskisivat merenkulkijoiden pätevyys- ja koulutusvaati-

muksia. Lakiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi eräitä teknisiä muutoksia ja tarkennuksia sekä lisättäväksi valtuutussäännöksiä, joiden mukaan valtioneuvosto ja Liikenteen turvallisuusvirasto voisivat antaa tarkempia säännöksiä yleissopimuksen määräysten täytäntöön panemiseksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan alkuvuodesta 2013.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILA	3
2.1 STCW-yleissopimus	3
2.2 Kansallinen lainsäädäntö	4
3 EU:N LAINSÄÄDÄNTÖ	5
4 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	7
5 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	7
6 ASIAN VALMISTELU	7
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	9
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	9
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	14
3 VOIMAANTULO	15
LAKIEHDOTUS	16
laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain muuttamisesta	16
RINNAKKAISTEKSTIT	23
laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain muuttamisesta	23

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Kansainvälisessä merenkulussa noudatettavat turvallisuussäännöt perustuvat kansainväliseen, erityisesti Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä hyväksytyyn sääntelyyn sekä Euroopan unionin lainsäädäntöön. Merenkulkijoiden koulutuksesta, pätevyyksistä ja ammatissa toimimisen muista edellytyksistä määrätään kansainvälisessä merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevassa yleissopimuksessa (SopS 22/1984, jäljempänä *STCW-yleissopimus*). Sopimuksessa tarkoitetuista asioista säädetään Euroopan neuvoston ja parlamentin merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta annetussa direktiivissä 2008/106/EY (jäljempänä *vähimmäiskoulutusdirektiivi*). STCW-yleissopimuksen määräykset ja vähimmäiskoulutusdirektiivin säännökset on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä niin alusturvallisuuslainsäädännössä, merenkulkijoiden työaikalainsäädännössä, opetuslainsäädännössä kuin työterveyslainsäädännössä. Merenkulun kilpailukyvyyn ja tasapuolisen toimintaympäristön kannalta on tärkeää, että merenkulkijoita koskevat kansainvälisesti vertailtavat ja työvoiman liikkuvuutta ja meriturvallisuutta edistävät säännökset.

2 Nykytila

2.1 STCW-yleissopimus

STCW-yleissopimus hyväksyttiin diplomaattikonferenssissa vuonna 1978. STCW-yleissopimuksen keskeinen sisältö on sopimuksen liitteessä. STCW-yleissopimuksen liitettä muutettiin olennaisesti vuonna 1995 pidetyssä sopimuspuolten konferenssissa. Konferenssissa hyväksyttiin lisäksi merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskeva säännöstö (jäljempänä *STCW-säännöstö*), jonka säännöt täydentävät yleissopimuksen liitteen sääntöjä. Yleissopimuksen liitteeseen tehdyt muutokset ja sään-

nöstö tulivat voimaan 24 päivänä maaliskuuta 1999 (SopS 23/1999).

STCW-säännöstö muodostuu kahdesta osasta. Säännöstön A osa sisältää yleissopimuksen liitteen sääntöjä täydentävät yksityiskohtaiset pakolliset vähimmäisvaatimukset. STCW-säännöstön B osa sisältää STCW-yleissopimuksen liitteen ja STCW-säännöstön A osan sääntöjä koskevia suositusluonteisia ohjeita. STCW-yleissopimuksen liitteen ja STCW-säännöstön A osan sääntöjä sovellettaessa niihin liittyvät säännöstön B osan ohjeet ja selitykset tulisi ottaa huomioon siinä määrin kuin mahdollista yhdenmukaisen täytäntöönpanon saavuttamiseksi. STCW-säännöstön B osan sisältämät toimenpiteet eivät siten ole pakollisia, vaan niillä on tarkoitus osoittaa, miten tiettyjä STCW-yleissopimuksen asettamia vaatimuksia voidaan noudattaa.

STCW-yleissopimuksen liitettä ja STCW-säännöstöä muutettiin Manilassa, Filippiineillä 21 – 25 päivänä kesäkuuta 2010 pidetyssä sopimuspuolten konferenssissa (jäljempänä *Manilan muutokset*). STCW-yleissopimuksen liitteeseen ja STCW-säännöstöön tehdyt muutokset ovat kansainvälisesti tulleet voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012. Yleissopimuksen liitteeseen tehdyt muutokset hyväksyttiin päätöslauselman (STCW/CONF.2/33) liitteenä aikaisemman liitteen syrjäyttävänä konsolidoituna versiona. Samaten uudistettu STCW-säännöstö hyväksyttiin päätöslauselman (STCW/CONF.2/34) liitteenä aikaisemman säännöstön syrjäyttävänä konsolidoituna versiona. Suomi on kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) pääsihteerille kesäkuussa 2011 osoittamalla nootilla ilmoittanut, etteivät Manilan konferenssissa tehdyt asiakirjat tule Suomea sitoviksi ennen kuin tarvittavat ratifioinnin edellytyksenä olevat lainsäädäntötoimenpiteet on toteutettu.

STCW-yleissopimuksen liitteeseen sisältyvät määräykset kuuluvat Euroopan unionin toimivaltaan kokeiden suorittamista koskevaa sääntöä I/13 lukuun ottamatta. Sääntö ei

sisällä lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. STCW-säännösten pakottava A osa sisältää yksityiskohtaisia yleissopimuksen liitettä täydentäviä sääntöjä. Myös STCW-säännösten pakottava A osa kuuluu siten unionin toimivaltaan. Säännösten A osa ei sisällä liitteen I/13 sääntöä täydentävää sääntöä. STCW-säännösten B osa sisältää STCW-yleissopimuksen liitteen ja STCW-säännösten A osan sääntöjä koskevia suositusluonteisia ohjeita. STCW-yleissopimuksen liitteen ja STCW-säännösten A osan sääntöjä sovellettaessa niihin liittyvät säännösten B osan ohjeet ja selitykset tulisi ottaa huomioon siinä määrin kuin mahdollista yhdenmukaisen täytäntöönpanon saavuttamiseksi. STCW-yleissopimuksen konsolidoitu liite ja STCW-säännöstö on tarkoitus saattaa voimaan valtioneuvoston asetuksella.

Riippuen ehdotetun lain ja vähimmäiskoulutusdirektiivin muutosten voimaantulon päivämäärästä saattaa syntyä tilanne, että laki laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta lyhyen ylimenokauden poikkeaa Euroopan unionin lainsäädännöstä. Komissio on tiedostanut tilanteen, että jäsenmaiden alukset voivat joutua tarkastusten kohteeksi syystä, ettei niiden lippuvaltio ole toteuttanut Manilan muutoksia. Siitä huolimatta, että Manilan muutokset kuuluvat valtaosaltaan unionin toimivaltaan, komissio on suhtautunut suopeasti kansallinen lainsäädännön mukauttamiseen Manilan muutoksiin ennen direktiivin muutosten voimaantuloa.

2.2 Kansallinen lainsäädäntö

Merenkulkijoiden pätevyyksistä säädetään laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetussa laissa (1687/2009, jäljempänä laivaväkilaki) ja aluksen miehityksestä ja laivaväen pätevyydestä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1797/2009, jäljempänä miehitysasetus). Laivaväkilaki ja miehitysasetus ovat osa alusturvallisuuslainsäädännön uudistusta, johon liittyvät lait tulivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. STCW-yleissopimuksen pätevyyskysymyksiä koskevat määräykset oli aikaisemmin pantu täytäntöön asetuksella aluksen miehityksestä, laivaväen

pätevyydestä ja vahdinpidosta (1256/1997) ja liikenneministeriön päätöksellä aluksen miehityksestä, laivaväen pätevyydestä ja vahdinpidosta (1257/1997), jotka kumoutuivat laivaväkilain ja miehitysasetuksen tullessa voimaan.

STCW-yleissopimuksen liitteen ja STCW-säännösten A osan määräykset vahtihenkilöstön vähimmäislepoajoista on pantu täytäntöön merityöaikalaissa (296/1976). Lepoajojen tarkoituksena on turvata työntekijälle riittävä aika palautua työn fyysisistä ja henkistä rasituksista. Tämä on tärkeää sekä yleisen meriturvallisuuden että työntekijöiden työturvallisuuden kannalta. Laki merityöaikalain 9 ja 9 a §:n muuttamisesta (140/2012) tuli voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2012. Merityöaikalain sisältävät lepoajoja koskevat säännökset vastaavat nyt STCW-yleissopimuksen liitteeseen ja STCW-säännösten A osaan tehtyjä muutoksia. Merityöaikalain 9 a §:n 1 momentissa säädetään merenkulkijoiden vähimmäislepoajoista jokaisen 24 tunnin ajanjaksolla ja toisaalta jokaisen seitsemän päivän ajanjaksolla. Momentin mukaan työntekijälle on annettava 10 tunnin lepoaika jokaisen 24 tunnin aikana ja jokaisen seitsemän päivän jakson aikana työntekijälle on turvattava yhteensä vähintään 77 tunnin lepoaika. Näin ollen, jos työntekijälle annetaan kuutena päivänä 10 tunnin lepoaika, seitsemäntenä päivänä hänelle on annettava 17 tunnin lepoaika.

Joissakin tapauksissa lepoajojen yhdenjaksoinen pitäminen ei ole mahdollista. Tämän vuoksi merityöaikalain 9 a §:n 2 momentissa säädetään mahdollisuudesta jakaa vuorokautinen lepoaika kahteen jaksoon. Tällöin toisen jaksoista on oltava vähintään kuuden tunnin pituinen. Tällöinkin edellytyksenä on, että työntekijälle annetaan jokaisen seitsemän päivän ajanjakson aikana vähintään 77 tunnin lepoaika. Lisäksi peräkkäisten lepoajojen välinen aika ei saa olla 14 tuntia pidempi. Säännös vastaa STCW-yleissopimuksen liitteen ja STCW-säännösten A osan asettamien vähimmäisvaatimusten lisäksi myös kansainvälisen työjärjestön (ILO) merityöyleissopimuksen ja neuvoston direktiivin 2009/13/EY (jäljempänä merityödirektiivi) vaatimuksia.

Vesiliikennejuopumuksen promillerajasta säädetään rikoslaisissa (1889/39). Vesiliikennejuopumuksen yleinen promilleraja on tällä hetkellä 1,0. Lailla rikoslain 23 luvun 5 §:n muuttamisesta (296/2012) lasketaan promillerajaa ammattimaisen vesiliikenteen osalta. Laki tuli voimaan 21 päivänä kesäkuuta 2012. Lailla muutetun rikoslain 23 luvun 5 §:n mukaan se, joka ohjailee ammattimaisessa vesiliikenteessä alusta tai määräyksestä toimii tällaisessa aluksessa sen kulun turvallisuuteen tai ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen olennaisesti vaikuttavassa tehtävässä nautittuaan alkoholia niin, että hänen veren alkoholipitoisuutensa tehtävän aikana tai sen jälkeen on vähintään 0,5 tai että hänellä tällöin on vähintään 0,22 milligrammaa alkoholia litrassa uloshengitysilmaa, tuomittaisiin vesiliikennejuopumuksesta. Laki on linjassa STCW-säännösten A osaan tehtyjen muutosten kanssa.

Merenkulkijoiden lääkärintarkastuksista säädetään laivaväen lääkärintarkastuksista annetussa laissa (1171/2010). Tammikuussa 2011 voimaantulleen lain valmisteluissa huomioitiin STCW-yleissopimuksen liitteeseen ja STCW-säännösten A osaan tehty muutokset merenkulkijoiden terveydentilavaatimuksiin, joiden mukaan kaikkiin merenkulkijoihin sovelletaan yhdenmukaisia näkökykyvaatimuksia. Lääkärintodistuksen antajat velvoitetaan arvioimaan merenkulkijan valmius suoriutua hätätilanteista. Merimieslääkäreistä säädetään laissa lääkärin hyväksymisestä merimieslääkäriksi (47/2009).

Ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen (352/2003) mukaan ammattikorkeakoulujen merenkulun koulutuksen tulee täyttää Euroopan unionin lainsäädännön asettamat vaatimukset. Asetuksen mukaan merenkulun koulutuksessa on lisäksi otettava huomioon, mitä merenkulkijoiden koulutuksesta, pätevyyskirjoista ja vahdinpidoista kansainvälisesti sovitaan. Ammatillisista perustutkinnoista annetun opetusministeriön asetuksen (216/2001) mukaan merenkulkualan ammatillisissa perustutkinnoissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) ja opetus- ja kulttuuriministeriön lain nojalla antaman asetuksen mukaisessa laivasähkömestarin erikoisammattitut-

kinnon perusteissa sekä kyseessä oleviin tutkintoihin johtavan koulutuksen järjestämisessä on noudatettava STCW-yleissopimusta sekä otettava huomioon Euroopan unionin lainsäädäntö.

STCW-yleissopimuksen liitteeseen ja STCW-säännösten A osaan sisältyvät uudet pätevyudet edellyttävät tietyiltä osin muutoksia merenkulkualan koulutuksen sisältöön. Esimerkiksi, laivasähkömestarin ammattitutkinto on lisätty opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitettua tutkintorakenteesta (47/2012). Muutokset eivät kuitenkaan automaattisesti edellytä merenkulkualan tutkintorakenteiden ja tutkintonimikkeiden muuttamista. Uusille ammatinimikkeille ei välttämättä ole tarkoituksenmukaista luoda kokonaan uutta tutkintoa tai koulutusohjelmaa, sillä merenkulkualan tutkintoihin voidaan sisällyttää tutkintojen osia, joihin sisältyy erilaisten pätevyyksien suorittaminen. Opetushallitus on käynnistänyt uudistustyön merenkulkualan toisen asteen koulutuksessa tutkinnon perusteista. Tässä yhteydessä ohjattua harjoittelua koskevia määräyksiä ja ohjeita tullaan tarkastelemaan tarvittavin osin uudelleen.

Merimiesluettelosta säädetään laivaväen luetteloinnista annetussa laissa (1360/2006). Merimiesluetteloa ylläpitää Liikenteen turvallisuusvirasto. Luettelo sisältää tiedot suomalaisessa aluksessa toimivien merenkulkijoiden merimiestoimista.

Aluksen radioaseman käyttäjällä on oltava Viestintäviraston radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain (1015/2001) antama pätevyystodistus tai Viestintäviraston Suomessa voimassa olevaksi hyväksymä muun maan toimivaltaisen viranomaisen myöntämä pätevyystodistus. Meriradio- ja radioamatööri- viestinnän tutkintovaatimuksista säädetään Viestintäviraston määräyksessä 18C/2003 M.

3 EU:n lainsäädäntö

Euroopan unionin meriturvallisuussäännöt on laajalti yhdenmukaistettu kansainvälisten meriturvallisuussääntöjen kanssa. STCW-yleissopimus sisällytettiin osaksi unionin lainsäädäntöä neuvoston antamalla direktii-

villä 94/58/EY merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta, jota on sittemmin muutettu useaan kertaan. Viimeisin direktiivin muutos on vuodelta 2008, jolloin Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat direktiivin 2008/106/EY merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta (*jäljempänä vähimmäiskoulutusdirektiivi*). Direktiivi asettaa STCW-yleissopimuksen mukaiset yhteiset vaatimukset jäsenvaltioiden lipun alla purjehtivilla aluksilla työskentelevien merenkulkijoiden koulutukselle. Koulutus- ja pätevyysvaatimusten lisäksi direktiivillä pyritään varmistamaan, että Euroopan unionin jäsenvaltion lipun alla purjehtivilla aluksilla työskentelevät merenkulkijat, joilla on Euroopan unionin ulkopuolisen maan myöntämä pätevyyskirja, ovat saaneet asianmukaisen koulutuksen. Direktiivi sisältää menettelyn kolmannen maan myöntämien koulutus- ja pätevyyskirjojen myöntämisjärjestelmien tunnustamiseksi. Merenkulkijoiden koulutuksella on tärkeä rooli meriturvallisuuden varmistamisessa.

Euroopan komission antoi 14 päivänä syyskuuta 2011 ehdotuksen vähimmäiskoulutusdirektiivin muuttamisesta (KOM(2011) 555 lopullinen, jäljempänä komission ehdotus vähimmäiskoulutusdirektiivin muuttamiseksi). Ehdotuksen keskeisimpänä tavoitteena on yhdenmukaistaa Euroopan unionin lainsäädäntö STCW-yleissopimuksen liitteeseen ja STCW-säännösten A osaan tehtyjen muutosten kanssa ja varmistaa yleissopimuksen mahdollisimman yhdenmukainen tulkinta unionin jäsenvaltioissa. Lisäksi ehdotuksen tavoitteena on uudistaa vähimmäiskoulutusdirektiiviin sisältyviä hallinnollisia ja päätöksentekomenettelyjä. Ehdotuksesta on toimitettu eduskunnalle valtioneuvoston kirjelmä (U 43/2011 vp). Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta pitää kirjelmää koskevassa lausunnossaan (14/2011 vp) ehdotuksen tavoitteita merenkulun turvallisuuden ja kilpailuneutraalin toimintaympäristön kannalta myönteisinä, mukaan lukien 0,5 promillen alkoholipitoisuusrajan asettamista ammattimaiselle merenkululle. Euroopan unionin liikenneneuvosto hyväksyi ehdotusta koskevan yleisnäkemyksen 12 päivänä joulukuuta 2011. Euroopan parlamentin täysistunto tulee äänestämään ehdotuksesta lokakuussa ja di-

rektiivin muutokset tullaan hyväksymään lopullisesti neuvostossa syksyn aikana.

Esitys on tarpeen antaa jo tässä vaiheessa, jotta Suomi voisi omalta osaltaan toteuttaa kansainvälisesti 1 tammikuuta 2012 voimaantulleet Manilan muutokset mahdollisimman pikaisesti. STCW-sopimus kuuluu niihin kansainvälisiin sopimuksiin, joiden noudattamista valvotaan Euroopan unionin satamavaltioiden suorittamasta valvonnasta annetun direktiivin (2009/16/EY, niin sanottu PSC-direktiivi) nojalla. Suomalaiset alukset saattavat joutua ulkomaisissa satamissa ylimääräisten tarkastusten kohteeksi syystä, ettei Suomi ole toteuttanut Manilan muutoksia. Lisäksi lakiehdotus sisältää ja lain voimaantulon yhteydessä annettava uusi miehitysasetus tulee sisältämään muutosehdotuksia, jotka liittyvät kansainvälisen merityöyleissopimukseen. Sopimus tulee kansainvälisesti voimaan 20 päivänä elokuuta 2013. Voimaantuloon on varauduttava, jotta suomalaiset alukset täyttävät merityöyleissopimuksen vaatimukset sopimuksen tullessa kansainvälisesti voimaan. Myös tämän yleissopimuksen noudattamista valvotaan PSC-direktiivin nojalla. Hallituksen esitys merityöyleissopimuksen hyväksymisestä ja laiksi yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 80/2012 vp) on annettu eduskunnalle 6 päivänä syyskuuta 2012.

Euroopan yhteisön kansallisten varustamoyhdistysten keskusjärjestö (ECSA) ja Euroopan kuljetustyöntekijöiden liitto (ETF) allekirjoittivat 19 päivänä maaliskuuta 2008 sopimuksen vuonna 2006 tehdystä kansainvälisen työjärjestön (ILO) merityötä koskevasta yleissopimuksesta. Sopimus on pantu voimaan unionin tasolla merityöaikadirektiivillä. Merenkulkijoiden vähimmäislepoaikojen tulee täyttää paitsi ILO:n merityöyleissopimuksen ja merityöaikadirektiivin myös STCW-yleissopimuksen vaatimukset. Manilassa hyväksytyillä STCW-yleissopimuksen liitteen ja STCW-säännösten A osan muutoksilla saatettiin muun muassa vahtihenkilöstön vähimmäislepoajat vastaamaan ILO:n merityöyleissopimuksen vaatimuksia.

4 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain muuttamista koskevan lakiehdotuksen tavoitteena on varautua ensisijaisesti STCW-yleissopimuksen liitteeseen ja säännösten voimaantuloon sekä vähimmäiskoulutusdirektiiviin tehtäviin muutoksiin direktiivin mukauttamiseksi liitteeseen ja säännöstöön tehtyihin muutoksiin. Lisäksi tietyillä muutosehdotuksilla on tarkoitus varautua myös merityöyleissopimuksen voimaantuloon. Lakiehdotus sisältää tarkentavia säännöksiä pätevyyskirjojen uusimisesta ja tunnustamisesta sekä viittauksia lisäpätevyydistukseen. Lakiin ehdotetaan lisäksi lisättäväksi aikaisemmin asetuksen tasolla säännelty laivanisännän, kansallisten työmarkkinajärjestöjen ja työsuojeluviranomaisen oikeus hakea muutosta vahvistettuun miehitykseen. Lakiehdotus sisältää teknisiä muutoksia ja tarkennuksia sekä valtuutussäännöksiä, joiden mukaan valtioneuvosto ja Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkempia säännöksiä yleissopimuksen määräysten täytäntöön panemiseksi.

5 Esityksen vaikutukset

Merenkulkijoiden ajantasaisella koulutuksella ja sen varmistamisella, että laivaväellä on tarvittavat valmiudet suorittaa tehtävänsä niin, että aluksen turvallisuus ei vaarannu, on meriturvallisuutta yleisesti vahvistava vaikutus. Merenkulkijoiden kansainvälisesti vertailtavat pätevyudet mahdollistavat työvoiman liikkuvuutta sekä vaikuttavat osaltaan tasavertaisen toimintaympäristön luomiseksi elinkeinonharjoittajille.

Erityisesti merenkulkijoiden koulutukseen liittyvillä muutoksilla tulee olemaan välillisiä taloudellisia vaikutuksia opetushallinnolle, merenkulkijoille ja varustamoille. Opetushallinnolle vaikutukset näkyisivät ohjatun harjoittelun lisääntymisenä. Ammatilliset oppilaitokset ja ammattikorkeakoulut maksavat nykyisin ohjatusta harjoittelusta syntyvistä kustannuksista varustamoille erillisen sopimuksen mukaan. Lisääntyviä kustannuksia voi syntyä kansi- ja kone-osaston vahtimies-

pätevyyden saamisen edellyttämän ohjatun harjoittelun lisääntymisestä 60 päivästä 120 päivään. Lisääntyneen harjoittelun kustannuksia ei voida tässä vaiheessa harjoittelun erilaisten järjestelytapojen takia arvioida. Harjoittelun kustannusten arviointia hankaloittaa myös harjoittelun kustannusten vaihtelu sen mukaan, onko harjoittelu suoritettu kauppa- vai koulualuksella. Kustannuksia syntyy myös laivasähkömestarin erikoisammattitutkintoon sisällytetystä ohjatusta harjoittelusta. Uusien laivasähkömestarin pätevyyskirjojen määrän arvioidaan kuitenkin olevan vuositasolla vähäinen (korkeintaan kolme). Kustannusten arviointia hankaloittaa se, että toistaiseksi ei ole kansainvälisiä määräyksiä siitä, milloin aluksen vähimmäismiehitykseen on sisällytettävä sähkömestari. Kustannuksia vähentää mahdollisuus korvata ohjattu harjoittelu työkokemuksella.

Merenkulkijat joutuvat jatkossa uusimaan ammattipätevyyden ylläpitämiseen tähtäviä kursseja ja lisäpätevyydistuksia viiden vuoden välein. Viiden vuoden välein tulee uusia hätätilanteiden peruskoulutus, koulutus pelastusvene- ja lautan ja nopean valmiusvene- käyttötaidoista sekä suorittaa jatkokoulutus palotorjunnasta. Koulutuksesta ja toistaiseksi voimassa olevien pätevyyskirjojen uusimisesta aiheutuu kustannuksia joko varustamolle tai merenkulkijalle itselleen. Toisaalta erityisesti miehitykselle tehtävät muutokset mahdollistavat sen, että useita lisäpätevyksiä voidaan merkitä yhteen lisäpätevyydistukseen, mikä voi neutralisoida kustannusvaikutuksia.

6 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Liikenteen turvallisuusviraston kanssa. Laivaväkilakiin esitettyjä muutoksia on valmisteltu yhteistyössä työmarkkinaosapuolten ja tiettyjen merenkulkijoiden koulutuslaitosten kanssa. Esityksestä pyydettiin lausuntoa seuraavilta tahoilta: ulkoasiainministeriö, oikeusministeriö, sisäasiainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, puolustusministeriö, Ahvenmaan maakunnan hallitus, Pääesikunta,

Opetushallitus, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto, Liikennevirasto, Viestintävirasto, Rajavartiolaitos, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Suomen Varustamot ry, Suomen Erikoisalusten Työnantajaliitto ry, Arctia Saaristovarustamo, Suomen Merimies-Unioni SMU ry, Suomen Laivanpäälystöliitto ry, Suomen Konepäälystöliitto ry, Suomen Matkustajalaivayhdistys ry, Suomen Ammattikalastajaliitto ry, Meriturva, Etelä-Kymenlaakson ammattiopisto (EKAMI), Länsirannikon Koulutus Oy WinNova, Yrkeshögskolan Nova ja Högskolan på Åland.

Liikenne- ja viestintäministeriölle toimittivat pyydetyn lausunnon oikeusministeriö, puolustusministeriö, sisäasiainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Ahvenanmaan maakunnan hallitus, Opetushallitus, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Rajavartiolaitos, Liikenteen turvallisuusvirasto, Suomen Varustamot ry, Suomen Erikoisalusten Työnantajaliitto ry, Suomen Konepäälystöliitto ry, Meriturva, Länsirannikon Koulutus Oy WinNova.

Annetuissa lausunnoissa Ahvenanmaan maakunnan hallitus piti esitystä tärkeänä suomalaisen merenkulun kilpailukyvyyn ylläpitämisen kannalta. Etelä-Suomen aluehallintovirasto puolestaan totesi esityksen edistävän työsuojelun tavoitteita merenkulussa. Sisäasiainministeriö piti STCW-säännösten palontorjunnan jatkokoulutusta koskevia säännöksiä asianmukaisina ja tarpeellisina.

Oikeusministeriö kiinnitti huomiota valtioneuvostolle ja Liikenteen turvallisuusvirastolle annettaviin asetuksen- ja määräyksenantovaltuuksiin. Lausunnossa esitettiin esityk-

sen yleisperusteluihin lisättävän tätä koskevan osion, jossa käsiteltäisiin seikkaperäisemmin valtuutusten suhdetta perustuslakiin. Ministeriö esitti myös uudelleen harkittavaksi turvallisuusviraston kansainvälisten ilmoitusten toimittamista koskevaa pykälää sekä valtuutusten kirjaamista yhteen pykälään. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus esittivät selvennystä merenkulkijoiden koulutuksen järjestämistä koskevaan toimivallan jakoon opetushallinnon ja Liikenteen turvallisuusviraston välillä. Lisäksi ministeriö ja hallitus toivoivat yksityiskohtaisempaa arviota esityksen vaikutuksista. Liikenteen turvallisuusvirasto esitti lain käytännön soveltamisen yhteydessä tarpeettomiksi havaittujen säännösten poistamista sekä lisäyksiä tarpeelliseksi todetuiksi tarkennuksiksi. Viestintävirasto esitti täsmennyksiä radiotaajuuksista ja telelaitteista annettua lakia koskevaan informatiiviseen viittaukseen. Suomen Varustamot ry esitti täsmennyksiä sekä lisäyksiä lain sisältämiin määritelmiin. Suomen Erikoisalusten työnantajaliitto ry vastusti työsuojeluviranomaisen ja työmarkkinajärjestöjen minimimiehitystodistuksen muutoksenhakumahdollisuutta. Meriturva piti tärkeänä merenkulkijoiden turvallisuusosaamisen ylläpitämistä viiden vuoden välein. Tämä huomioidaan miehitysasetuksessa. Länsirannikon Koulutus Oy WinNova kiinnitti huomiota sähkömestarin pätevyyskirjaan saamiseen liittyvään harjoitteluun ja piti konepajaharjoittelun sijasta sähköalan työkokemusta soveltuvampana harjoittelumuotona. Lausunnot on pyritty huomioimaan esityksen jatkovalmisteluissa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

2 §. Määritelmät. Pykälän 4 kohdassa esitetään poistettavaksi kalastusdirektiiviä koskeva määritelmä. Koska direktiivi ei ole lain kannalta relevantti, määritelmä on tarpeeton. Viittaukset direktiiviin esitetään poistettaviksi myös lain 17 §:n 3 momentista sekä 19 §:n 1 momentista. Direktiivin sijaan kohdassa esitetään määriteltäväksi kansainvälinen merenkulkujärjestö.

Pykälän 5 kohtaan esitetään lisättäväksi ISM-asetuksen numero. Kyse on siten teknisestä muutoksesta.

Pykälän 15 kohdan lossia koskeva määritelmä esitetään muutettavaksi siten, että se vastaa maantielain (503/2005) 6 §:n 1 momentin sisältämää lossia koskevaa määritelmää.

Pykälän nykyinen 26 kohta esitetään kumottavaksi tarpeettomana, sillä laki ei sisällä erityisesti non-SOLAS-direktiivin soveltamisen piiriin kuuluvia aluksia koskevia säännöksiä. Pykälän 26 ja 27 kohtaan esitetään siirrettäväksi nykyiset pykälän 27 ja 28 kohtaan sisältyvät kalastusalusten luokat ja pyyntialueet. Kyse on siten teknisestä numeroinnin muuttamisesta.

Pykälän 28 kohtaan esitetään siirrettäväksi nykyinen koulutuksen määritelmän sisältävä pykälän 29 kohta. Kohtaa esitetään tarkennettavaksi lisäämällä siihen viittaukset merenkulkijoiden tutkintojen kannalta merkityksellisiin säännöksiin. Merenkulkualan ammatilliseen perustutkintoon ja erikoisammattitutkintoon johtavasta koulutuksesta vastaa opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi tämän lain nojalla antaa määräyksiä ammattitaidon ylläpitämiseksi ja pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten uusimiseksi edellyttävästä lisäkoulutuksesta, työtehtäviin perehdytyksestä ja työkokemuksesta. Viraston määräykset eivät koskisi ammatillisen perus-

tai aikuiskoulutuksen tutkintojen sisältöä. Tämän lisäksi Liikenteen turvallisuusviraston toimialaan kuuluisi määräysten antaminen kansimiehen pätevyyskirjaan vaadittavasta koulutuksesta.

Pykälän 29 kohdassa esitetään kumottavaksi nykyinen meripalvelua koskeva määritelmä syystä, ettei määritelmää käytetä muualla laissa. Meripalvelua koskeva määritelmä tullaan esittämään lisättäväksi miehitysasetukseen. Pykälän 29 kohdassa esitetään määriteltäväksi yhtiö. Yhtiön määritelmä sisältyy ISM-asetukseen, minkä täytäntöönpanoon liittyviä säännöksiä sisältyy lain 3 lukuun.

3 §. Viittaukset muuhun lainsäädäntöön. Pykälän 2 momentti esitetään muutettavaksi siten, että se ilmaisultaan vastaisi pykälän 1 momenttia. Kyse on siten teknisestä muutoksesta. Pykälään esitetään lisättäväksi 3 ja 4 momentti, jotka sisältäisivät informatiivisen viittauksen muihin merenkulkijoita koskeviin säännöksiin.

4 §. Luvun soveltamisala. Pykälän 2 momentista esitetään poistettavaksi momentin jälkimmäinen virke. Säännöksen taustalla on neuvoston direktiivi 97/70/EY yhdenmukaisen turvallisuusjärjestelmän luomisesta kalastusaluksille, joiden pituus on 24 metriä tai enemmän. Direktiivi sisältää ainoastaan turvallisuusjärjestelmän luomista koskevia teknisiä määräyksiä, eikä miehitykseen ja pätevyyskirjojen liittyviä säännöksiä.

Pykälän 3 momenttiin esitetään lisättäväksi viittaus miehittettynä vuokrattavaan vuokra-veneeseen siten, että ne suljetaan momentin soveltamisalan ulkopuolelle. Lain 2 lukua sovellettaisiin siten myös kaiken pituisiin miehittettynä vuokrattaviin vuokraveneisiin. Tavoitteena on selventää momenttia sen alkuperäisen tarkoituksen mukaiseksi. Momentin nykyisen tulkinnan mukaan alle 10-metrinen vuokraveneen kuljettajana voisi toimia vesiliikennelain (463/1996) 6 §:n nojalla 15 vuotta täyttänyt henkilö ilman päte-

vyyskirjaa. Tämän katsotaan olevan turvallisuusriski.

5 §. Turvallinen miehitys. Pykälän 2 momentti esitetään muutettavaksi siten, että vahti-, turvallisuustehtävien lisäksi mainittaisiin turvatoimitehtävät ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen liittyvät tehtävät aluksella. Turvatoimitehtävät liittyvät tyypillisesti aluksen ulkopuolelta tulevan turvallisuusuhkan, esim. merirosvouden ja terrorismin torjumiseen. IMO:n yleiskokouksen joulukuussa 2011 hyväksymä päätöslauselma (A27/Res.1047) sisältää turvallisen miehityksen vähimmäisvaatimuksia koskevat periaatteet. Periaatteiden mukaan turvallinen minimimiehitys pitää sisällään myös riittävän henkilömäärän varmistamisen turvatoimitehtävien ja meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

Pykälän 3 momenttiin esitetään lisättäväksi taloushenkilöstön ammattitaitoa koskeva vaatimus. Lisäksi esitetään lisättäväksi vaatimus siitä, että myös aluksella, jolla laivaväki ruokailee, on oltava riittävä taloushenkilöstö. Taloushenkilöstön pätevyysvaatimukset perustuvat ILO:n merityöyleissopimukseen. Sopimuksen mukaan ruoanvalmistuksesta vastaavalla tai siihen osallistuvalla on oltava hygieniaoasaamistodistus sekä käytännön ruoanlaiton osaamista. Aluksella, jonka miehitys on 7-9 henkilöä, on yhdellä laivaväkeen kuuluvalla oltava vähintään laivakokkin pätevyyskirja. Aluksella, jonka miehitys on 10 henkilöä tai enemmän, on oltava erillinen, vähintään laivakokkin pätevyyskirjan omaava ruoanvalmistuksesta vastaava henkilö. Laivanisäntä voi pakottavasta syystä hakea erivapautta kokkin pätevyysvaatimuksista.

Pykälään esitetään lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka sisältämän valtuutussäännöksen mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä huvialuksen, vuokraveneen ja kotimaanliikenteessä liikennöivän aluksen miehityksestä ja pätevyyksistä. Kotimaanliikenteen lastialuksen ja enintään 500 brt matkustaja-aluksen miehitystä koskevat taulukot sisältyivät asetukseen aluksen miehityksestä ja laivahenkilökunnan pätevyydestä (250/1984). Sittemmin Liikenteen turvallisuusvirastossa on ilmennyt tarve palauttaa osittain pienten kotimaanliikenteen

alusten miehitystä koskevat taulukot. Vuokraveneen miehityksestä on aikaisemmin säännelty asetuksessa vuokraveneiden turvallisuudesta (438/1983), joka kumoutui aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisuudesta käytöstä annetun lain (1686/2009) tullessa voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. Tämän jälkeen laivaväkilain 15 §:n mukaista päällikön pätevyyttä lukuun ottamatta vuokraveneiden miehitystä koskevat tarkemmat säännökset ovat olleet Liikenteen turvallisuusviraston sisäisen tulkintaohjeistuksen varassa.

Huvialusten päällikön pätevyydestä säädetään laivaväkilain 15 §:ssä. Muita huvialusten miehityksestä koskevia säännöksiä ei tällä hetkellä ole voimassa. Huvialusten ja huviveneiden kuljettamiseen pätevöittävä kansainvälisen huviveneenkuljettajankirjan perusvaatimukset on lueteltu miehityasetuksessa. Ne perustuvat Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission päätöslauselmaan nro 40. Valtioneuvoston asetuksen sijaan pätevyyskiä sekä päätöslauselman sisältämiä vaatimuksia koskevat säännökset voitaisiin antaa niiden yksityiskohtaisuuden takia Liikenteen turvallisuusviraston määräyksinä.

7 §. Miehitystodistusta annettaessa huomiioon otettavat seikat. Pykälän 3 momentti esitetään muutettavaksi siten, että vahti- ja turvallisuustehtävien lisäksi mainittaisiin turvatoimitehtävät ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen liittyvät tehtävät. Turvatoimitehtävät liittyvät tyypillisesti aluksen ulkopuolelta tulevan turvallisuusuhkan, esim. merirosvouden ja terrorismin torjumiseen. IMO:n yleiskokouksen joulukuussa 2011 hyväksymä päätöslauselma (A27/Res.1047) sisältää turvallisen miehityksen vähimmäisvaatimuksia koskevat periaatteet. Periaatteiden mukaan turvallinen minimimiehitys pitää sisällään myös riittävän henkilömäärän varmistamisen turvatoimitehtävien ja meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen liittyvien tehtävien hoitamiseen.

Pykälän 4 momentti esitetään tarkennettavaksi lääkäriä edellyttävän aluksen määrittämisen osalta. Vaatimus perustuu ILO:n merityöyleissopimuksen 4.1. säännön 4 kappaleen b kohtaan.

9 §. Laivanisännän ja aluksen päällikön velvollisuudet. Pykälän 1 momenttiin esitetään lisättäväksi vaatimus, jonka mukaan laivanisännän on varmistettava, että aluksella työskentelevällä laivaväellä on aluksen ominaisuuksien ja laivaväen tehtävien mukainen koulutus ja pätevyys ja että laivaväki on perehdytetty tehtäviinsä. Vaatimus perustuu STCW-yleissopimuksen liitteen sääntöön I/14.

11 §. Miehityksen muuttaminen. Pykälään esitetään lisättäväksi uusi 2 momentti, joka antaisi aluksen miehitykseen tyytymättömälle mahdollisuuden hakea miehityksen muutosta. Muutosta voitaisiin hakea siinä yhteydessä kun aluksen määräaikainen miehistodistutus ollaan vahvistamassa täysimittaiseksi. Alukselle annetaan miehistodistutus aluksi kuuden kuukauden määräajaksi, jonka jälkeen se annetaan täysimittaisena. Muutoksen hakemisen perusteet liittyvät siten aluksen liikennöinnissä havaittuihin miehitystä koskeviin seikkoihin. Oikeus hakea miehityksen muuttamista sisältyi asetukseen aluksen miehityksestä ja laivahenkilökunnan pätevyydestä (250/1984, muutos 1443/1993). Erityisesti merenkulun työntekijäjärjestöt ja työsuojeluviranomainen ovat pitäneet säännöksen palttamista tarpeellisena.

13 §. Miehitystodistuksessa määrätystä pätevyydestä poikkeaminen. Pykälään esitetään lisättäväksi 6 momentti, jonka mukaan merenkulkijalle myönnetystä erivapaudesta on Liikenteen turvallisuusviraston tehtävä merkintä merimiesluetteloon. Laivaväkilain 17 ja 21 §:ssä säädetään pätevyyskirjoja ja kelpoisuustodistuksia koskevien merkintöjen tekemisestä merimiesluetteloon. Jotta luettelossa olevat tiedot olisivat mahdollisimman täydelliset, on myös erivapauksista tehtävä merkintä luetteloon. Vaatimus perustuu STCW-yleissopimuksen liitteen säännön I/2 kohtaan 14.

15 §. Pätevyudet. Pykälän 1 ja 7 momenttiin esitetään lisättäväksi pätevyyskirjan rinnalle lisäpätevyystodistus osoituksena merenkulkijan pätevyydestä. Lisäpätevyystodistus on STCW-yleissopimukseen sisältyvä muu todistus kuin pätevyyskirja, jolla osoitetaan, että STCW-yleissopimuksessa määrätty koulutus-, pätevyys- tai meripalveluvaati-

mukset täyttyvät. Pykälän otsikko esitetään muutettavaksi pykälän sisältöä paremmin vastaavaksi.

Pykälän 3 momentti esitetään muutettavaksi vastaamaan radiotaajuuksista ja telelaitteista annetussa laissa käytettyä terminologiaa.

16 §. Pätevyyskirjan hakeminen. Pykälän otsikkoon ja 1 ja 2 momenttiin esitetään lisättäväksi lisäpätevyystodistus. Lisäpätevyystodistus on STCW-yleissopimukseen sisältyvä muu todistus kuin pätevyyskirja, jolla osoitetaan, että STCW-yleissopimuksessa määrätty koulutus-, pätevyys- tai meripalveluvaatimukset täyttyvät.

17 §. Pätevyyskirjan antaminen. Pykälän otsikkoon, 1–3 ja 5 momenttiin esitetään lisättäväksi maininta lisäpätevyystodistuksesta. Lisäpätevyystodistus on STCW-yleissopimukseen sisältyvä muu todistus kuin pätevyyskirja, jolla osoitetaan, että STCW-yleissopimuksessa määrätty koulutus-, pätevyys- tai meripalveluvaatimukset täyttyvät.

Pykälän 2 momenttiin esitetään lisättäväksi velvollisuus tehdä merkintä merimiesluetteloon pätevyyskirjan ja lisäpätevyystodistuksen katoamisesta tai tuhoutumisesta. Velvollisuus perustuu STCW-yleissopimuksen liitteen säännön I/2 kohtaan 14. Momentista esitetään poistettavaksi viittaus laivaväen luetteloinnista annettuun lakiin. Laivaväkilain 3 §:ään esitetään informatiivista viittausta luetteloinnista annettuun lakiin.

Pykälän 3 momenttiin esitetään lisättäväksi viittaus SOLAS-yleissopimukseen ja merityöyleissopimukseen. SOLAS-yleissopimus sisältää muun muassa radioaseman käyttöön liittyviä velvollisuuksia. Myös turvatoimet on määritelty yleissopimuksessa. Lisäksi SOLAS-yleissopimus sisältää määräykset pelastusveneiden ja -lauttojen miehityksestä ja niissä tarvittavista pätevyyksistä. Merityöyleissopimus taasen sisältää taloushenkilöstön pätevyyttä ja ammattitaitoa koskevat vaatimukset. Momenttiin esitetään myös lisättäväksi erillinen maininta siitä, että valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten voimassaolosta.

Pykälän 4 momenttiin esitetään lisättäväksi erillinen maininta siitä, että valtioneuvoston

asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä kansallisten pätevyyskirjojen voimassaolosta.

Pykälän 5 momenttiin esitetään lisättäväksi maininta kelpoisuustodistuksesta. Momenttiin esitetään lisäksi tehtäväksi todistusten ulkomuotoa koskeva kielellinen muutos, jotta ilmaisu vastaisia paremmin vähimmäiskoulutusdirektiivin suomennosta.

Pykälään esitetään lisättäväksi uusi 6 momentti, jonka mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä IMO:n ohjeiden ja suositusten sekä Euroopan talouskomission päätöslauselmien täytäntöön panemiseksi. Euroopan talouskomissio on muun muassa antanut päätöslauselman nro 40 kansainvälisen huviveneenkuljettajan kirjan myöntämisen edellytyksistä.

18 §. Lisäpätevyudet ja vaihtoehtoiset pätevyyskirjat sekä erityiskoulutus. Pykälän otsikko esitetään muutettavaksi siten, että se paremmin vastaa pykälän sisältöä. Pykälän 1 momenttiin esitetään lisättäväksi maininta siitä, että alustyyppi ja laivaväen tehtävät saattavat edellyttää lisäpätevyyksiä. Tällaisia tehtäviä ovat muun muassa terveydenhoidosta vastuussa olevan pätevyys sekä turvapäällikön toimeen, säiliöalusten lastinkäsittelyyn, matkustaja-aluksen tiettyihin tehtäviin liittyvät erityiset pätevyudet. Vaatimukset perustuvat STCW-säännösten A osan lukuihin V ja VI.

Pykälän voimassa oleva 2 momentti esitetään poistettavaksi. Momentin sisältö esitetään siirrettäväksi miehitysasetuskeeseen, joka sisältää muita vastaavia vaatimuksia. Voimassa olevan pykälän 3 momentin numerointi näin ollen muuttuu. Uuden numeroinnin mukaiseen pykälän 2 momenttiin esitetään lisättäväksi valtuutus Liikenteen turvallisuusvirastolle antaa tarkempia määräyksiä kalastusaluksella työskentelevän turvallisuuskoulutuksesta, josta ei nykyisellään ole säännöksiä.

Lisäksi Liikenteen turvallisuusvirasto valtuutettaisiin antamaan tarkempia määräyksiä matkustaja-aluksilla ja säiliöaluksilla työskenteleviin liittyvistä lisäkoulutus-, pätevyys- ja perehdyttämisvaatimuksista. Käytäntö on osoittanut tarpeen kiinnittää tarkempaa huomiota matkustaja-alusten laivaväen hätä- ja erikoistilanteita koskevaan ammattitaitoon ja

tehtäviin perehdyttämiseen. Kansainvälisiin säännöstöihin ja suosituksiin tultaneen tekemään muutoksia lähivuosina. Nämä liittyvät ainakin turvallisuusjohtamisjärjestelmiin, mutta myös matkustaja-aluksia koskevaan sääntelyyn. Costa Concordia -aluksen onnettomuustutkinnan tuloksiin perustuen tullaan analysoimaan sääntelyn muutostarpeita. Momentin soveltamisalaan kuuluvaa koulutusta tulee esimerkiksi olemaan uusien nesteytetyllä maakaasulla (LNG) liikennöivien alusten laivaväen koulutus. Perehdytyksen osalta huomioitaisiin erityisesti ohjeellisen STCW-säännösten B osan asianmukaiset määräykset. Kansimiehen koulutusta koskevat vaatimukset ovat nykyisellään miehitysasetuksessa.

Säiliöaluksia koskevia määräyksiä on tarve antaa erityisesti kotimaanliikenteessä liikennöivien pienien säiliöalusten ja polttoaineproomujen lisäpätevyyksistä. STCW-yleissopimuksen vaatimuksia ei pääsääntöisesti sovelleta kotimaanliikenteessä liikennöivien alusten laivaväkeen. STCW-yleissopimuksen vaatimuksen täysimääräinen ulottaminen kotimaanliikenteessä liikennöivien alusten laivaväkeen olisi kohtuuton. Alusten turvallisen operoinnin kannalta on kuitenkin tarpeen vaatia laivaväeltä jossain määrin säiliöalusten lastitoimintojen osaamista. Ohjeistus on tarkoituksenmukaista sen yksityiskohtaisuuden takia antaa Liikenteen turvallisuusviraston määräyksenä.

Pykälän 3 momentin sisältämää valtuutusta esitetään muutettavaksi siten, että valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä myös SOLAS-yleissopimuksen täytäntöönpanemiseksi. Yleissopimus sisältää määräykset pelastusveneiden ja -lautojen päälliköiden pätevyysvaatimuksista ja nopean valmiusveneen kuljettajien pätevyysvaatimuksista sekä vaatimuksen siitä, että päällikkö ja kuljettaja ovat sertifioituja. STCW-yleissopimuksen liite taasen sisältää määräykset näiden päällikön ja kuljettajan lisäpätevyyksistä. Lisäksi SOLAS-yleissopimus sisältää vaatimukset aluksen turvapäälliköstä.

19 §. Pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten voimassaolo ja uusiminen. Pykälän otsikkoon ja 1 momenttiin esitetään lisättäväksi maininta lisäpätevyystodistuksista. Lisäpäte-

vyystodistus on STCW-yleissopimukseen sisältyvä muu todistus kuin pätevyyskirja, jolla osoitetaan, että STCW-yleissopimuksessa määrätyt koulutus-, pätevyys- tai meripalveluvaatimukset täyttyvät.

Pykälään esitetään lisättäväksi uusi *3 momentti*, jossa todettaisiin, ettei uuden pätevyyskirjan tai lisäpätevyystodistuksen saaminen tuhoutuneen tai kadonneen pätevyyskirjan tilalle edellytä erityistä selvitystä terveydentilasta tai ammattipätevyuden säilyttämisestä. Selvityksen edellyttämistä voitaisiin pitää merenkulkijan kannalta kohtuuttomana. Merenkulkijalla tulee aluksella työskennellessään pääsääntöisesti olla aina voimassaoleva merimieslääkärintodistus, jonka voimassaoloaika on lyhyempi kuin siihen liittyvässä pätevyyskirjassa. Erityistä tarvetta erilliseen ammattipätevyuden todistamiseen ei ole.

Pykälään esitetään lisättäväksi uusi *6 momentti*, jonka mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten uusimisen edellytyksenä olevasta koulutuksesta ja työkokemuksesta. STCW-yleissopimuksen Manilan muutokset sisältävät mahdollisuuden määrätä siitä, miltä osin hätätilanteiden peruskoulutukseen kuuluvan pelastautumisen ja palontorjunnan osaamisen ylläpito voidaan osoittaa aluksella saadulla koulutuksella ja kokemuksella. Manilan muutokset sisältävät myös uusia pätevyyskirjoja (sähkömies, sähkömestari, matruusi ja kone mies), joita vastaavat kansalliset pätevyudet ovat olleet olemassa ennen sopimuksen muutosta. Ennen kuin näitä pätevyyskirjoja koskevat pätevyyskirjat voidaan uusiksi Manilan muutosten mukaisiksi pätevyyskirjoiksi, on määrättävä, millaista työkokemusta ja koulutusta kyseisten pätevyyskirjojen uusiminen edellyttää. Kyse on varsin yksityiskohtaisesta ja teknisestä sääntelystä, mikä on tarkoituksenmukaista toteuttaa Liikenteen turvallisuusviraston määräyksellä.

20 §. Pätevyyskirjan, lisäpätevyystodistuksen tai kelpoisuustodistuksen peruuttaminen. Pykälään ja sen otsikkoon esitetään lisättäväksi lisäpätevyystodistusta koskeva maininta. Lisäpätevyystodistus on STCW-yleissopimukseen sisältyvä muu todistus kuin

pätevyyskirja, jolla osoitetaan, että STCW-yleissopimuksessa määrätyt koulutus-, pätevyys- tai meripalveluvaatimukset täyttyvät.

21 §. Muun valtion toimivaltaisen viranomaisen antaman pätevyyskirjan tunnustaminen. Pykälän otsikkoon sekä *1 ja 4 momenttiin* esitetään lisättäväksi maininta lisäpätevyystodistuksesta. Lisäpätevyystodistus on STCW-yleissopimukseen sisältyvä muu todistus kuin pätevyyskirja, jolla osoitetaan, että STCW-yleissopimuksessa määrätyt koulutus-, pätevyys- tai meripalveluvaatimukset täyttyvät. Pykälään esitetään lisäksi lisättäväksi kelpoisuustodistuksen antamisen edellytykset, jotka perustuvat STCW-yleissopimuksen liitteen säännön I/2 kohtaan 7 ja liitteen sääntöön 1/10.

Pykälän *3 momentista* esitetään poistettavaksi viittausta laivaväen luetteloinnista annettuun lakiin. Laivaväkilain 3 §:ään esitetään informatiivista viittausta luetteloinnista annettuun lakiin.

Pykälään esitetään lisättäväksi uusi *5 momentti*, jonka mukaisesti Liikenteen turvallisuusvirasto voisi antaa tietyin edellytyksin merenkulkijan työskennellä suomalaisella aluksella kunnes hänen kelpoisuustodistusta koskeva hakemuksensa hyväksytään, kuitenkin enintään kolmen kuukauden ajan. Säännös perustuu STCW-yleissopimuksen liitteen säännön I/10 kohtaan 5.

22 §. Todistusten ja asiakirjojen säilyttäminen ja esittäminen. Pykälän *2 momenttiin* esitetään lisättäväksi maininta lisäpätevyystodistuksesta. Lisäpätevyystodistus on STCW-yleissopimukseen sisältyvä muu todistus kuin pätevyyskirja, jolla osoitetaan, että STCW-yleissopimuksessa määrätyt koulutus-, pätevyys- tai meripalveluvaatimukset täyttyvät.

26 §. Matkustaja-aluksen turvallisuus- ja turvatoimitehtäviä hoitavan laivaväen kommunikointitaidot, asusteet ja hätätilanneohjeiden antaminen. Pykälän otsikkoon ja *4 momenttiin* esitetään lisättäväksi turvatoimitehtäviä koskeva maininta. Turvatoimitehtävät liittyvät tyypillisesti aluksen ulkopuolelta tulevan turvallisuusuhkan, esim. merirosvouden ja terrorismin torjumiseen. IMO:n yleiskokouksen joulukuussa 2011 hyväksymä päätöslauselma (A27/Res.1047) sisältää tur-

vallisen miehityksen vähimmäisvaatimuksia koskevat periaatteet. Periaatteiden mukaan turvallinen minimimiehitys pitää sisällään myös riittävän henkilömäärän varmistamisen turvatoimitehtävien hoitamiseen.

Pykälän 3 momentti esitetään muutettavaksi siten, että turvallisuustehtävissä työskentelevä voi käyttää tunnistettavia asusteita yhden asusteen sijaan. Muutos on tekninen. Pykälän 4 momenttiin esitetään asusteiden osalta muutos siten, että niiden oikeellisuuden sijaan viitattaisiin pykälän 3 momenttiin.

33 §. Kotimaanliikenteen liikennealueiden rajat sekä toimitettavat ilmoitukset. Pykälän otsikko esitetään muutettavaksi. Lisäksi pykälään esitetään lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto toimittaisi STCW-yleissopimuksen ja vähimmäiskoulutusdirektiivin mukaiset ilmoitukset IMO:lle, Euroopan komissiolle ja STCW-yleissopimuksen sopimuspuolille. Liikenteen turvallisuusviraston olisi ilmoitettava IMO:lle pätevyyteen myönnettyistä erivapauksista, vaihtoehtoisista pätevyyksistä, mahdollisista vaihtoehtoisista koulutukseen liittyvistä järjestelyistä ja pätevyyskirjojen tunnustamisesta. IMO:n lisäksi Liikenteen turvallisuusviraston olisi ilmoitettava Euroopan komissiolle laatuja järjestelmään liittyvän arvioinnin tuloksista. Liikenteen turvallisuusviraston olisi ilmoitettava Euroopan komissiolle ja Euroopan unionin jäsenvaltioille, jos se päättäisi peruuttaa kaikki tietyn kolmannen valtion antamille pätevyyskirjoille ja lisäpätevyystodistuksille antamansa kelpoisuustodistukset.

39 §. Merenkulkurikkomus. Pykälän 1 momentin 2 kohta esitetään muutettavaksi siten, että merenkulkurikkomukseen voisi syyllistyä myös silloin, kun alukselta puuttuu miehitystodistus kokonaan. Voimassa olevan momentin mukaan merenkulkurikkomuksesta voidaan tuomita ainoastaan, jos alusta ei ole miehitetty voimassa olevan miehitystodistuksen mukaisesti. Väärinmiehitystä on vaikea todistaa, jos alukselta puuttuu miehitystodistus. Kyse on momentin korjaamisesta vastaamaan sen alkuperäistä tarkoitusta.

Pykälän 1 momentin 5 kohta esitetään muutettavaksi siten, että merenkulkurikkomukseen voi syyllistyä joko säilyttämis- tai esit-

tämisvelvollisuuden rikkomisesta. Kyse on momentin korjaamisesta vastaamaan sen alkuperäistä tarkoitusta. Lisäksi kohtaan esitetään lisättäväksi lisäpätevyystodistus. Tämä on linjassa lakiin esitettyjen muiden lisäpätevyystodistusta koskevien lisäysten kanssa. Lisäpätevyystodistus on pätevyyskirjan ja kelpoisuustodistuksen rinnalla asianmukainen todistuskirja, jolla osoitetaan merenkulkijan pätevyys.

Pykälän 1 momentin 9 kohta esitetään muutettavaksi vastaamaan lain 26 §:n 3 momenttiin ehdotettuja muutoksia.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lakiehdotus sisältää uusia valtuuksia valtioneuvoston asetuksen antamiseen sekä Liikenteen turvallisuusviraston tarkempien teknisten määräysten antamiseen. Valtioneuvoston pätevyyskirjoihin liittyvät asetuksenantovaltuudet laajennettaisiin koskemaan myös lisäpätevyystodistuksia ja niiden voimassaoloa. Valtioneuvoston asetuksella annettaisiin erityyppisille sopimuksien täytäntönpäntöön liittyviä tarkempia säännöksiä. Valtioneuvoston asetuksella annettaisiin myös kansainvälisten velvoitteiden ja EU-lainsäädännön täytäntöön panemiseksi tarkempia säännöksiä vaihtoehtoisista pätevyyskirjoista sekä hätätilanne-, palo- ja terveydenhuoltokoulutuksesta.

Liikenteen turvallisuusviraston määräyksiä voitaisiin antaa huvialuksen, vuokraveneen ja kotimaan liikenteessä liikennöivän aluksen miehityksestä ja pätevyysvaatimuksista. Virasto voisi antaa tarkempia määräyksiä IMO:n ohjeiden ja suositusten sekä Euroopan talouskomission pätevyyskirjoihin liittyvien päätöslauselmien täytäntöön panemiseksi sekä pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten hakemiseen ja myöntämiseen liittyvistä menettelyistä. Lisäksi Liikenteen turvallisuusvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä kalastusaluksella työskentelevän turvallisuuskoulutuksesta sekä matkustaja-aluksen ja säiliöaluksen alustyyppin ja laivaväen tehtävien mukaisista lisäkoulutus-, lisäpätevyys- ja perehdyttämisvaatimuksista sekä kansimiehen pätevyyskirjaan vaadittavasta koulutuk-

sesta. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi myös antaa tarkempia määräyksiä pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten uusimisen edellytyksenä olevasta lisäkoulutuksesta, aluksella annettavasta koulutuksesta ja vaadittavasta työkokemuksesta.

Valtuudet on laadittu perustuslain 80 § huomioon ottaen riittävän täsmällisiksi ja tarkkarajaisiksi.

3 Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan alkuvuodesta 2013. Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin. Koska STCW-yleissopimuksen konsolidoitu liite ja säännöt ovat muiden sopimuspuolten kuin Suomen osalta tulleet jo kansainvälisesti voimaan, on tarkoituksenmukaista, että Liikenteen turvallisuusvirasto voisi antaa ja tunnustaa mahdollisimman pikaisesti uudistettujen määräysten mukaisia pätevyyskirjoja ja lisäpätevyystodistuksia. STCW-yleissopimus kuuluu myös niihin merenkulkua koskeviin yleissopimuksiin, joiden noudattamista valvotaan Euroopan unionin satamavaltioiden suorittamia tarkastuksia koskevan lainsäädännön nojalla. Aluksiin kohdistetaan sitä vähemmän tarkastuksia mitä paremmin sen lippuvaltio noudattaa tiettyjä kansainvälisiä yleissopimuksia. Myös tästä näkökulmasta on perusteltua, että laki tulee voimaan pikaisesti.

Samalla kumottaisiin valtioneuvoston asetus aluksen miehityksestä ja laivaväen pätevydestä (1797/2009). Tarkoituksena on, että valtioneuvosto antaisi lain voimaan tullessa uuden miehitysasetuksen. Aluksen miehityksestä ja laivaväen pätevydestä annetun asetuksen (1797/2009) mukaisia pätevyyskirjoja ja kelpoisuustodistuksia voitaisiin kuitenkin antaa vuoden 2016 loppuun saakka. Edellytyksenä olisi, että hyväksyttävä meripalvelu tai vanhojen säännösten mukainen koulutusohjelma tai kurssi on aloitettu ennen 1 päivänä heinäkuuta 2013. Siirtymäsäännös perustuu uudistettuun STCW-yleissopimuksen liitteeseen. Liitteen säännön I/15 kohdan 1 mu-

kaan sopimuspuolet voivat 1 päivään tammikuuta 2017 saakka myöntää ja tunnustaa pätevyyskirjoja ja antaa kelpoisuustodistuksia vanhojen säännösten mukaisesti. Lisäksi liitteen säännön I/11 kohdan 4 mukaan sopimuspuolten on ennen 1 päivää tammikuuta 2017 myönnettävien pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten osalta arvioitava hakijoiden mahdollinen kertaus- ja täydennyskoulutuksen tarve. Miehitystodistuksen sisältämien laivaväen pätevyyskirjojen viittausten on oltava yhdenmukaiset laivaväen pätevyyskirjojen kanssa. Laivanisännän tarpeesta ja laivaväen koulutuksesta riippuen uusia pätevyystodistuksia ja miehitystodistuksia ei voida välttämättä antaa heti lain tultua voimaan.

Liikenteen turvallisuusvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä pätevyyskirjojen ja kelpoisuustodistusten antamisesta ja uusimisesta sekä miehitystodistuksen vahvistamisesta siirtymäkauden aikana. Kyse on myös vanhojen säännösten mukaisesti annettujen pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten vaihtamisesta uuden mallisiin ilman lisäkoulutusta. Pätevyyskirjoja joudutaan vaihtamaan uusien vaatimusten mukaisiksi suuria määriä, joten vaihtaminen tulee rytmittää mahdollisimman tasaisesti koko siirtymäkaudelle, jotta se voitaisiin tehdä mahdollisimman vähäisin lisäresurssein. Määräys sisältäisi säännöksiä myös täydennyskoulutuksen tarpeesta ja aikataulusta, jotta pätevyyskirja tai lisäpätevyystodistus voitaisiin antaa uudistetun STCW-yleissopimuksen liitteen ja STCW-säännösten A osan mukaisesti. Lisäksi vanhojen säännösten mukaisia pätevyyskirjoja joudutaan keräämään ammatissa toimivilta ja vaihtamaan uusien sääntöjen mukaisiksi. Vaihto tulee vaatimaan tarkkaa seuranta, jotta se pystytään tekemään siirtymäajan puitteissa ja tasaisesti koko siirtymäkausi hyödyntäen. Liikenteen turvallisuusviraston määräys olisi riittävän nopeasti ja joustavasti muutettavissa, jos aikataulutusta on tarpeen eri pätevyyskirjojen osalta tarkistaa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain (1687/2009) 2 §:n 4, 5, 13, 15 ja 26—29 kohta, 3 §:n 2 momentti, 4 §:n 2 momentti ja 3 momentin 5 kohta, 5 §:n 2 ja 3 momentti, 7 §:n 3 ja 4 momentti, 9 §:n 1 momentti, 11 §:n 2 momentti, 15 §:n otsikko sekä 1, 3 ja 7 momentti, 16—18 §, 19 §:n otsikko ja 1 momentti, 20 §, 21 §:n otsikko sekä 1, 3 ja 4 momentti, 22 §:n 2 momentti, 26 §:n otsikko sekä 3 ja 4 momentti, 33 §:n otsikko, 39 §:n 2, 5 ja 9 kohta, sekä

lisätään 3 §:ään uusi 3 ja 4 momentti, 5 §:ään uusi 4 momentti, 11 §:ään uusi 3 momentti, 13 §:ään uusi 4 momentti, 19 §:ään uusi 3 ja 4 momentti, 21 §:ään uusi 5 momentti ja 33 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä tarkoitetaan:

4) *IMO:lla* Yhdistyneiden kansakuntien alaista Kansainvälistä merenkulkujärjestöä (International Maritime Organization);

5) *ISM-säännöstöllä* kansainvälisen turvallisuusjohtamissäännösten täytäntöönpanosta yhteisössä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 3051/95 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 336/2006 liitteenä olevaa kansainvälistä johtamissäännöstöä laivojen turvallisesta toiminnasta ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä;

13) *huviveneellä* vesiskootteria sen pituudesta riippumatta sekä tyypistä tai kuljetuskoneistosta riippumatta urheiluun tai vapaa-ajan viettoon tarkoitettua venettä, jonka rungon pituus sovellettavien yhdenmukaistettujen standardien mukaan mitattuna on vähintään 2,5 ja enintään 24 metriä; huviveneellä ei tarkoiteta miehitettyä vuokralla tarjottavaa alusta;

15) *lossilla* ohjaukkyden tai sitä korvaavan Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymän muun laitteiston ohjaamaa lauttaa;

26) *kalastusalusten luokilla* luokkia I, II ja III siten, että luokkaan I kuuluvat alukset, joiden pituus on alle 15 metriä, luokkaan II alukset, joiden pituus on vähintään 15 metriä mutta alle 24 metriä ja luokkaan III alukset, joiden pituus on vähintään 24 metriä;

27) *pyyntialueella I* järviä sekä sisä- ja ulkosaaristoa Suomen sisäisten aluevesien ulkorajaan asti, *pyyntialueella II* avomerialueita Suomenlahdella, Pohjois-Itämerellä ja Pohjanlahdella leveyspiirin 59°00' pohjoista leveyttä pohjoispuolella sekä *pyyntialueella III* muita merialueita Itämerellä rajanaan Pohjanmereen Tanskan ja Ruotsin välillä Skagenin leveyspiiri 57°44,8' pohjoista leveyttä;

28) *koulutuksella* tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säädöksissä mainitun pätevyyskirjan, lisäpätevyystodistuksen tai kelpoisuustodistuksen antamisen tai uusimisen edellytyksenä olevia tutkintoja tai niiden osia, joista säädetään ammattikorkeakoululaissa (351/2003) tai sen nojalla, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998) tai sen nojalla, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tai sen no-

jalla taikka määrätään edellä mainittujen lakien nojalla annetuissa määräyksissä sekä Liikenteen turvallisuusviraston erityisestä syystä tämän lain nojalla hyväksymää muuta koulutusta;

29) *yhtiöllä* aluksen omistajaa tai muuta organisaatiota tai henkilöä, kuten liikenteen harjoittajaa tai ilman miehistöä rahdatun aluksen rahtajaa, joka on varustamolta ottanut vastuulle aluksen toiminnan ja kaikki ISM-säännösten sisältämät velvoitteet ja vastuut;

3 §

Viittaukset muuhun lainsäädäntöön

Merityöaikalaisissa (296/1976), työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetussa laissa (248/1982) ja merimiesten vuosilomalaissa (433/1984) säädetään merenkulkijoiden lepo- ja työajoista.

Laivaväen luetteloinnista annetussa laissa (1360/2006) säädetään merimiesluettelosta.

Radiotaajuuksista ja telelaitteista annetussa laissa (1015/2001) säädetään alusten radiotasemien käyttämiseen liittyvistä pätevyystodistuksista ja radioviestinnän kelpoisuustodistuksista.

4 §

Luvun soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan suomalaiseen kalastusalukseen, jonka pituus on vähintään 10 metriä. Kotimaanliikenteen liikennealueella I tätä lukua sovelletaan kuitenkin vain sellaiseen kalastusalukseen, jonka pituus on vähintään 12 metriä.

Tätä lukua ei kuitenkaan sovelleta:

5) alukseen, jonka pituus on enintään 10 metriä ja jota ei käytetä yleisessä liikenteessä matkustajien kuljettamiseen, säännölliseen lastin kuljettamiseen eikä hinaukseen, paitsi

jos kyseessä on miehitettynä vuokrattava vuokravene;

5 §

Turvallinen miehitys

Laivaväen tulee lukumäärältään ja pätevyydeltään olla sellainen, että vahti-, turvallisuus- ja turvatoimitehtävät sekä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen liittyvät tehtävät aluksella voidaan hoitaa.

Aluksella, jolla laivaväki asuu tai ruokaillee, on oltava riittävä taloushenkilöstö, jolla on tehtävän edellyttämä ammattitaito.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä huvialuksen, vuokraveneen ja kotimaanliikenteessä liikennöivän aluksen miehityksestä ja siihen liittyvistä laivaväen pätevyysvaatimuksista.

7 §

Miehitystodistusta annettaessa huomioon otettavat seikat

Aluksella tulee olla riittävä miehitys aluksen pelastusvälineistön, palontorjuntalaitteiston ja muun turvallisuuslaitteiston käyttämiseksi, aluksen hälytysluettelossa määrättyjen tehtävien, turvatoimitehtävien sekä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

Aluksella tulee merityöyleissopimuksen mukaisesti olla laillistettu lääkäri, jos alus kuljettaa vähintään 100 henkilöä kansainvälisessä liikenteessä ja matkan kesto on yli kolme päivää.

9 §

Laivanisännän ja aluksen päällikön velvollisuudet

Laivanisännän on huolehdittava siitä, että aluksella on miehitystodistus, alus on miehitetty voimassa olevan miehitystodistuksen mukaisesti, aluksen laivaväellä on aluksen

ominaisuuksien ja laivaväen tehtävien mukainen koulutus ja pätevyys ja että laivaväki on perehdytetty tehtäviinsä.

11 §

Miehityksen muuttaminen

Alukselle vahvistettuun miehitykseen tyytymätön laivanisäntä, valtakunnallinen merenkulun työmarkkinajärjestö tai työsuojeluviranomainen voi muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa hakea Liikenteen turvallisuusvirastolta miehityksen muuttamista. Muutosta voi hakea siinä yhteydessä, kun alukselle annettu väliaikainen miehitystodistus vahvistetaan määräaikaiseksi tai, jos kyseessä on alus, jonka vuotuinen käyttöaika on lyhyempi kuin kuusi kuukautta, täyden purjehduskauden jälkeen. Hakijan on esitettävä hakemuksessaan ne seikat, joiden perusteella hän katsoo, että miehitystä olisi muutettava. Liikenteen turvallisuusviraston on pyydettävä hakemuksesta työsuojeluviranomaisen, valtakunnallisten merenkulun työmarkkinajärjestöjen sekä laivanisännän lausunto.

Liikenteen turvallisuusvirasto vahvistaa alukselle tarvittaessa uuden miehityksen 6 §:n mukaisesti ja antaa uuden miehitystodistuksen.

13 §

Miehitystodistuksessa määrätystä pätevyydestä poikkeaminen

Myönnetystä erivapaudesta tehdään merkintä merimiesluetteloon.

15 §

Pätevyyskirja, lisäpätevyystodistus ja radioaseman käyttäjän pätevyystodistus

Aluksella työskentelevällä on oltava tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetty pätevyys. Osoitetusta pätevyydestä

annetaan pätevyyskirja tai lisäpätevyystodistus.

Aluksen radioaseman käyttäjällä on oltava radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain nojalla annettu ja voimassa oleva, kyseisen radioaseman käyttöön oikeuttava pätevyystodistus. Viestintävirasto myöntää pätevyystodistuksen kansainvälisen televiestintäliiton (ITU) radio-ohjesäännön mukaisesti.

Jos suomalainen alus on rahdattu ulkomalaiselle käytettäväksi Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden välisessä liikenteessä ehdoin, että ulkomaalainen rahtaaaja voi määrätä aluksen käytöstä merenkulkuun, aluksen päälliköllä on oltava tässä laissa säädetty pätevyyskirja, tarvittaessa lisäpätevyystodistus ja vastaavat kelpoisuustodistukset. Muulla laivaväkeen kuuluvalla on oltava tehtäviensä edellyttämä pätevyyskirja, tarvittaessa lisäpätevyystodistus ja vastaavat kelpoisuustodistukset.

16 §

Pätevyyskirjan ja lisäpätevyystodistuksen hakeminen

Pätevyyskirjaa ja lisäpätevyystodistusta on haettava kirjallisesti Liikenteen turvallisuusvirastolta. Hakijan on esitettävä hakemuksensa tueksi kaikki pätevyyskirjan ja lisäpätevyystodistuksen antamista varten tarpeelliset tiedot ja selvitykset.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä pätevyyskirjaa ja lisäpätevyystodistusta koskevassa hakemuksessa esitettävistä seikoista.

17 §

Pätevyyskirjan ja lisäpätevyystodistuksen antaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa pätevyyskirjan ja lisäpätevyystodistuksen. Pätevyyskirjan ja lisäpätevyystodistuksen antamisen edellytyksenä on, että hakija iältään, terveydeltään, tiedoiltaan, taidoiltaan, koulu-

tukseltaan ja kokemukseltaan täyttää pätevyyskirjan tai lisäpätevyystodistuksen saamiseksi asetetut pätevyysvaatimukset.

Annetusta pätevyyskirjasta ja lisäpätevyystodistuksesta ja sen peruuttamisesta, katoamisesta tai tuhoutumisesta tehdään merkintä merimiesluetteloon.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan STCW-yleissopimuksen, SOLAS-yleissopimuksen, merityöyleissopimuksen, merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiivin, kalastusalusdirektiivin ja Kansainvälisen televiestintäliiton (ITU) radio-ohjesäännön täytäntöön panemiseksi tarkempia säännöksiä pätevyyskirjoista, lisäpätevyystodistuksista ja niiden voimassaolosta sekä pätevyys- ja lisäpätevyysvaatimuksista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tarvittavista kansallisista pätevyyskirjoista ja niiden voimassaolosta sekä pätevyysvaatimuksista.

Liikenteen turvallisuusvirasto vahvistaa pätevyyskirjan, lisäpätevyystodistuksen ja kelpoisuustodistuksen muodon.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä pätevyysiin ja lisäpätevyysiin liittyvien IMO:n ohjeiden ja suositusten sekä Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission pätevyyskirjoihin liittyvien päätöslauselmien täytäntöön panemiseksi sekä pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten hakemiseen ja myöntämiseen liittyvistä menettelyistä.

18 §

Lisäpätevyudet ja vaihtoehtoiset pätevyyskirjat sekä erityiskoulutus

Laivaväkeen kuuluvalta voidaan vaatia sen lisäksi, mitä toimeen muuten vaaditaan, aluksen ominaisuuksien mukaisia tai hänen tehtäviinsä liittyviä lisäpätevyyksiä.

Kalastusaluksella työskentelevällä on oltava turvallisuuskoulutus. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset kalastusaluksella työskentelevän turvallisuuskoulutuksesta sekä matkustaja-aluksen ja säiliöaluksen alustyyppin ja laivaväen tehtävien mukaisista lisäkoulutus-, lisäpätevyys- ja pe-

rehdyttämiskaatimuksista sekä kansimiehen pätevyyskirjaan vaadittavasta koulutuksesta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan STCW-, ja SOLAS-yleissopimusten ja merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiivin täytäntöönpanemiseksi tarkempia säännöksiä vaihtoehtoisista pätevyyskirjoista sekä hätätilanne-, palo- ja terveydenhuoltokoulutuksesta.

19 §

Pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten voimassaolo ja uusiminen

Pätevyyskirjat ja lisäpätevyystodistukset ovat voimassa määräajan tai toistaiseksi. Valtioneuvoston asetuksella annetaan STCW-yleissopimuksen ja merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiivin täytäntöönpanemiseksi tarkempia säännöksiä pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten voimassaoloajoista. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä kansallisten pätevyyskirjojen voimassaoloajoista.

Kadonnut tai tuhoutunut pätevyyskirja tai lisäpätevyystodistus voidaan uusida ilman selvitystä terveydentilasta ja ammattipätevyyden säilyttämisestä. Kadonneen tai tuhoutuneen tilalle annettu pätevyyskirja tai lisäpätevyystodistus on voimassa alkuperäisen asiakirjan voimassaoloajan.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkempia määräyksiä pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten uusimisen edellytyksenä olevasta lisäkoulutuksesta, aluksella annettavasta koulutuksesta ja vaadittavasta työkokemuksesta.

20 §

Pätevyyskirjan, lisäpätevyystodistuksen tai kelpoisuustodistuksen peruuttaminen

Liikenteen turvallisuusviraston on peruuttettava antamansa pätevyyskirja, lisäpätevyystodistus tai kelpoisuustodistus määräajaksi tai kokonaan henkilöltä, joka:

1) on rikkonut olennaisesti tai toistuvasti merenkulkua koskevia säännöksiä tai määräyksiä;

2) on muulla toiminnallaan osoittanut yleistä piittaamattomuutta säännöksistä tai määräyksistä;

3) on tehtävää hoitaessaan syyllistynyt rikoslain (39/1889) 23 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun vesiliikennejuopumukseen;

4) ei enää täytä pätevyyskirjan, lisäpätevyystodistuksen tai kelpoisuustodistuksen antamisen edellytyksiä.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi peruuttaa antamansa pätevyyskirjan, lisäpätevyystodistuksen tai kelpoisuustodistuksen määräajaksi tai kokonaan henkilöltä, joka muulla kuin 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla rikkoo merenkulkua koskevia säännöksiä tai määräyksiä tai muulla tavalla vaarantaa toiminnallaan alusliikenteen turvallisuutta.

Rajavartiolaitos, poliisi tai tulli voi enintään kuudeksi kuukaudeksi ottaa pois Liikenteen turvallisuusviraston antaman pätevyyskirjan, lisäpätevyystodistuksen tai kelpoisuustodistuksen, jos on todennäköisiä syitä epäillä, että henkilö on tehtävää hoitaessaan syyllistynyt rikoslain 23 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun vesiliikennejuopumukseen.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitettu pätevyyskirjan, lisäpätevyystodistuksen tai kelpoisuustodistuksen peruuttaminen määrätään olemaan voimassa rikkomuksen vakavuuteen suhteutetun määräajan, kuitenkin enintään 12 kuukautta, tai kokonaan. Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu pätevyyskirjan, lisäpätevyystodistuksen tai kelpoisuustodistuksen peruuttaminen on voimassa kunnes tuomioistuin on ratkaissut pätevyyskirjan tai lisäpätevyystodistuksen menettämistä koskevan asian merilain (674/1994) 20 luvun 10 §:n nojalla.

Liikenteen turvallisuusviraston päätös pätevyyskirjan, lisäpätevyystodistuksen tai kelpoisuustodistuksen peruuttamisesta tulee voimaan heti. Pätevyyskirja, lisäpätevyystodistus tai kelpoisuustodistus on tällöin välittömästi luovutettava Liikenteen turvallisuusvirastolle.

Ennen 1 ja 2 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä Liikenteen turvallisuusviraston on annettava henkilölle, jonka päte-

vyyskirjan, lisäpätevyystodistuksen tai kelpoisuustodistuksen peruuttamista Liikenteen turvallisuusvirasto harkitsee, tilaisuus tulla kuulluksi, jollei kyseessä ole sellainen kiireellinen tapaus, että kuuleminen olennaisesti vaarantaisi merenkulun turvallisuutta. Jos kyseessä on kiireellinen tapaus, Liikenteen turvallisuusvirasto voi ottaa pätevyyskirjan, lisäpätevyystodistuksen tai kelpoisuustodistuksen välittömästi haltuunsa.

21 §

Muun valtion toimivaltaisen viranomaisen antaman pätevyyskirjan tai lisäpätevyystodistuksen tunnustaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa kirjallisesta hakemuksesta muun valtion toimivaltaisen viranomaisen antaman pätevyyskirjan tai lisäpätevyystodistuksen tunnustamista osoittavan, 15 §:ssä edellytetyn kelpoisuustodistuksen. Tällä vahvistetaan, että pätevyyskirjan haltija voi toimia pätevyyskirjan mukaisessa toimessa suomalaisella aluksella päällikön, yliperämiehen, perämiehen, konepäällikön, ensimmäisen konemestarin tai muussa konemestarin tai sähkömestarin toimessa tai hoitaa säiliöaluksen lastitoimintoja. Kelpoisuustodistuksen antamisen edellytyksenä on, että voimassa olevan ja aidon pätevyystodistuksen tai lisäpätevyystodistuksen on antanut STCW-yleissopimuksen määräysten mukaisesti yleissopimuksen sopimuspuolen viranomainen.

Annetusta kelpoisuustodistuksesta ja sen peruuttamisesta tehdään merkintä merimiesluetteloon.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiivin täytäntöön paimiseksi muun valtion toimivaltaisen viranomaisen antamien pätevyyskirjojen sekä lisäpätevyystodistusten tunnustamisesta ja tunnustamisen peruuttamisesta.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi sallia merenkulkijan työskennellä suomalaisella aluksella enintään kolmen kuukauden ajan ilman tunnustettua pätevyyskirjaa tai lisäpä-

tevyystodistusta, jos merenkulkijalla on voimassa oleva STCW-yleissopimuksen sopimuspuolen toimivaltaisen viranomaisen myöntämä yleissopimuksen määräysten mukaisesti annettu, kyseiseen toimeen oikeuttava pätevyyskirja tai lisäpätevyystodistus, jonka tunnustamista on haettu, ellei työskentely vaaranna alusta, ympäristöä tai ihmishenkiä.

22 §

Todistusten ja asiakirjojen säilyttäminen ja esittäminen

Alkuperäinen pätevyyskirja, lisäpätevyystodistus ja kelpoisuustodistus on säilytettävä siinä aluksessa, jossa mainitun asiakirjan saanut toimii. Pätevyyskirjan, lisäpätevyystodistuksen ja kelpoisuustodistuksen saaneen on esitettävä se asianomaisen viranomaisen määräyksestä.

26 §

Matkustaja-aluksen turvallisuus- ja turvatoimitehtäviä hoitavan laivaväen kommunikointitaidot, asusteet ja hätätilanneohjeiden antaminen

Turvallisuustehtävissä matkustaja-aluksilla työskentelevien tulee työssäoloaikana käyttää sellaisia asusteita, että matkustajat voivat helposti tunnistaa heidät laivaväkeen kuulviksi.

Matkustaja-aluksen päällikkö vastaa siitä, että matkustaja-aluksen turvallisuus- ja turvatoimitehtäviä hoitavalla laivaväellä on riittävä kielitaito ja 3 momentin mukaiset asusteet.

33 §

Kotimaanliikenteen liikennealueiden rajat sekä toimitettavat ilmoitukset

Liikenteen turvallisuusviraston on toimitettava STCW-yleissopimuksessa ja merenkul-

kijoiden vähimmäiskoulutusdirektiivissä edellytetyt ilmoitukset IMO:lle, Euroopan komissiolle, Euroopan unionin jäsenmaille tai muille STCW-yleissopimuspuolille. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä toimitettavista ilmoituksista.

39 §

Merenkulkurikkomus

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

2) laiminlyö 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädetyn velvollisuuden huolehtia siitä, että aluksella on asianmukainen miehistodistus tai että alus on miehitetty voimassa olevan miehistodistuksen mukaisesti ja vallitsevat olosuhteet huomioon ottaen turvallisesti,

5) rikkoo 22 §:ssä säädetyn miehistodistuksen, pätevyyskirjan, lisäpätevyystodistuksen tai kelpoisuustodistuksen säilyttämisen tai esittämisenvelvollisuuden,

9) rikkoo 26 §:n 1 momentissa säädettyä kielitaitoa koskevaa säännöstä tai laiminlyö 3 momentissa säädettyjen asusteiden käyttövelvollisuuden tai

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *merenkulkurikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan aluksen miehityksestä ja laivaväen pätevyydestä annettu valtioneuvoston asetus (1797/2009). Asetuksen säännösten mukaisia pätevyyskirjoja ja kelpoisuustodistuksia voidaan kuitenkin edelleen antaa siten, että niiden voimassaolo päättyy viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2016. Myöntämisen edellytyksenä on, että hyväksyttävä meripalvelu taikka tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten ja määräysten mukainen koulutusohjelma

tai kurssi on aloitettu ennen 1 päivää heinäkuuta 2013.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkempia määräyksiä pätevyyskirjojen ja kelpoisuustodistuksen myöntämisestä ja uusimisesta, aluksen miehityksestä ja laivaväen pä-

tevydestä annetun valtioneuvoston asetuksen perusteella annettujen pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten vaihtamisesta uusien vaatimusten mukaisiksi ja miehitystodistusten vahvistamisesta 1 momentissa mainitun siirtymäkauden aikana.

Helsingissä 8 päivänä marraskuuta 2012

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Liikenneministeri *Merja Kyllönen*

Rinnakkaistekstit

Laki

laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

muutetaan laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain (1687/2009) 2 §:n 4, 5, 13, 15 ja 26—29 kohta, 3 §:n 2 momentti, 4 §:n 2 momentti ja 3 momentin 5 kohta, 5 §:n 2 ja 3 momentti, 7 §:n 3 ja 4 momentti, 9 §:n 1 momentti, 11 §:n 2 momentti, 15 §:n otsikko sekä 1, 3 ja 7 momentti, 16—18 §, 19 §:n otsikko ja 1 momentti, 20 §, 21 §:n otsikko sekä 1, 3 ja 4 momentti, 22 §:n 2 momentti, 26 §:n otsikko sekä 3 ja 4 momentti, 33 §:n otsikko, 39 §:n 2, 5 ja 9 kohta, sekä

lisätään 3 §:ään uusi 3 ja 4 momentti, 5 §:ään uusi 4 momentti, 11 §:ään uusi 3 momentti, 13 §:ään uusi 4 momentti, 19 §:ään uusi 3 ja 4 momentti, 21 §:ään uusi 5 momentti ja 33 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä tarkoitetaan:

Tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä tarkoitetaan:

4) *kalastusalue* direktiivillä yhdenmukaistetun turvallisuusjärjestelmän luomisesta kalastusaluksille, joiden pituus on 24 metriä tai enemmän, annettua neuvoston direktiiviä 97/70/EY, sellaisena kuin se on muutettuna komission direktiiveillä 99/19/EY ja 2002/35/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2002/84/EY;

4) **IMO:lla** Yhdistyneiden kansakuntien alaista Kansainvälistä merenkulkujärjestöä (*International Maritime Organization*);

5) *ISM-säännöstöllä* ISM-asetuksen liitteenä olevaa kansainvälistä johtamissäännöstöä laivojen turvallisesta toiminnasta ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä;

5) *ISM-säännöstöllä* kansainvälisen turvallisuusjohtamissäännöstön täytäntöönpanosta yhteisössä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 3051/95 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 336/2006 liitteenä olevaa kansainvälistä johtamissäännöstöä laivojen turvallisesta toiminnasta ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä;

13) *huviveneellä* tyypistä tai kuljetuskoneis-

13) *huviveneellä vesiskootteria sen pituu-*

tosta riippumatta urheiluun tai vapaa-ajan viettoon tarkoitettua venettä, jonka rungon pituus sovellettavien yhdenmukaistettujen standardien mukaan mitattuna on vähintään 2,5 ja enintään 24 metriä; huviveneellä ei tarkoiteta miehitettynä vuokralle tarjottavaa alusta;

desta riippumatta sekä tyypistä tai kuljetuskoneistosta riippumatta urheiluun tai vapaa-ajan viettoon tarkoitettua venettä, jonka rungon pituus sovellettavien yhdenmukaistettujen standardien mukaan mitattuna on vähintään 2,5 ja enintään 24 metriä; huviveneellä ei tarkoiteta miehitettyä vuokralle tarjottavaa alusta;

15) *lossilla* ohjausköyden tai sitä korvaavan Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymän muun laitteiston ohjaamaa ajoneuvokannellista alusta, joka välittää maantien liikennettä vesistön yli;

15) *lossilla* ohjausköyden tai sitä korvaavan Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymän muun laitteiston ohjaamaa lauttaa;

26) *matkustaja-alusten luokilla* non-SOLAS-direktiivin soveltamisalaan kuuluvan matkustaja-aluksen liikennöimän merialueen mukaisesti määräytyviä matkustaja-alusluokkia:

26) **kalastusalusten luokilla** *luokkia I, II ja III siten, että luokkaan I kuuluvat alukset, joiden pituus on alle 15 metriä, luokkaan II alukset, joiden pituus on vähintään 15 metriä mutta alle 24 metriä ja luokkaan III alukset, joiden pituus on vähintään 24 metriä;*

a) *A-luokan matkustaja-aluksella* kotimaan matkoilla liikennöivää matkustaja-alusta, joka saa liikennöidä myös B-, C- ja D-luokkien ulkopuolella;

b) *B-luokan matkustaja-aluksella* matkustaja-alusta, joka liikennöi, paitsi C- ja D-luokkien alueilla, kotimaan matkoilla, joilla aluksen suurin etäisyys ei missään vaiheessa ole suurempi kuin 20 meripeninkulmaa rantaviivasta, jossa haaksirikkoutuneet pääsevät maihin, keskimääräisen vuoroveden korkeuden mukaisesti laskettuna;

c) *C-luokan matkustaja-aluksella* matkustaja-alusta, joka liikennöi, paitsi D-luokan alueella, kotimaan matkoilla sellaisilla merialueilla, joilla 2,5 metriä ylittävän merkitsevän aallonkorkeuden todennäköisyys on pienempi kuin 10 prosenttia yhden vuoden aikana ympärivuotisessa liikennöinnissä, tai tietynä rajoitettuna vuodenaikana yksinomaan kyseisenä vuodenaikana tapahtuvassa liikennöinnissä, ja joilla aluksen etäisyys ei missään vaiheessa ole suurempi kuin 15 meripeninkulmaa suojapaikasta eikä suurempi kuin 5 meripeninkulmaa rantaviivasta, jossa haaksirikkoutuneet pääsevät maihin, keskimääräisen vuoroveden korkeuden mukaisesti laskettuna;

d) *D-luokan matkustaja-aluksella* matkustaja-alusta, joka liikennöi kotimaan matkoilla ainoastaan sellaisilla merialueilla, joilla 1,5

metriä ylittävän merkitsevän aallonkorkeuden todennäköisyys on pienempi kuin 10 prosenttia yhden vuoden aikana ympärivuotisessa toiminnassa, tai tiettyinä rajoitettuna vuodenaikana yksinomaan kyseisenä vuodenaikana tapahtuvassa liikennöinnissä, ja joilla aluksen etäisyys ei missään vaiheessa ole suurempi kuin 6 meripeninkulmaa suojapaikasta eikä suurempi kuin 3 meripeninkulmaa rantaviivasta, jossa haaksirikkoutuneet pääsevät maihin, keskimääräisen vuoroveden korkeuden mukaisesti laskettuna;

27) *kalastusalusten luokilla* luokkia I, II ja III siten, että luokkaan I kuuluvat alukset, joiden pituus on alle 15 metriä, luokkaan II alukset, joiden pituus on vähintään 15 metriä mutta alle 24 metriä ja luokkaan III alukset, joiden pituus on vähintään 24 metriä;

28) *pyyntialueella I* järviä sekä sisä- ja ulkosaaristoa Suomen sisäisten aluevesien ulkorajaan asti, *pyyntialueella II* avomerialueita Suomenlahdella, Pohjois-Itämerellä ja Pohjanlahdella leveyspiirin 59 00 P pohjoispuolella sekä *pyyntialueella III* muita merialueita Itämerellä rajanaan Pohjanmereen Tanskan ja Ruotsin välillä Skagenin leveyspiiri 57 44,8 P;

29) *koulutuksella* opetusministeriön päättämään tutkinto- ja koulutusjärjestelmään kuuluvaa sellaista tutkintoa, tutkinnon osaa tai opintokokonaisuutta, jonka opetusministeriö on ammattikorkeakoulun koulutusohjelman vahvistaessaan tai Opetushallitus on tutkinnon perusteissa tai opetussuunnitelman valtakunnallisissa perusteissa vahvistanut tässä laissa mainitun pätevyyskirjan koulutusvaatimukseksi tai Liikenteen turvallisuusviraston erityisestä syystä hyväksymää muuta koulutusta;

30) *meripalvelulla* miehistössä suoritettua palvelua muulla aluksella kuin huviveneellä,

27) **pyyntialueella I** järviä sekä sisä- ja ulkosaaristoa Suomen sisäisten aluevesien ulkorajaan asti, *pyyntialueella II* avomerialueita Suomenlahdella, Pohjois-Itämerellä ja Pohjanlahdella leveyspiirin 59°00' pohjoista leveyttä pohjoispuolella sekä *pyyntialueella III* muita merialueita Itämerellä rajanaan Pohjanmereen Tanskan ja Ruotsin välillä Skagenin leveyspiiri 57°44,8' pohjoista leveyttä;

28) **koulutuksella** tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säädöksissä mainitun pätevyyskirjan, lisäpätevyystodistuksen tai kelpoisuustodistuksen antamisen tai uusimisen edellytyksenä olevia tutkintoja tai niiden osia, joista säädetään ammattikorkeakoululaissa (351/2003) tai sen nojalla, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998) tai sen nojalla, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tai sen nojalla taikka määrätään edellä mainittujen lakien nojalla annetuissa määräyksissä, tai Liikenteen turvallisuusviraston erityisestä syystä tämän lain nojalla hyväksymää muuta koulutusta;

29) **yhtiöllä** aluksen omistajaa tai muuta organisaatiota tai henkilöä, kuten liikenteen harjoittajaa tai ilman miehistöä rahdatun aluksen rahtaajaa, joka on varustamolta otanut vastuulle aluksen toiminnan ja kaikki ISM-säännösten sisältämät velvoitteet ja vastuut;

huvialuksella tai proomulla; pätevyyskirjan saamiseksi vaadittavaa meripalvelua määriteltäessä lasketaan 30 päivän ajanjakson aluksella vastaavan yhtä kuukautta.

3 §

Viittaukset muuhun lainsäädäntöön

Lepo- ja työajoista säädetään merityöaikalaisissa (296/1976), työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetussa laissa (248/1982) sekä merimiesten vuosilomalaissa (433/1984).

4 §

Luvun soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan suomalaiseen kalastusalukseen, jonka pituus on vähintään 10 metriä. Kotimaanliikenteen liikennealueella I tätä lukua sovelletaan kuitenkin vain sellaiseen kalastusalukseen, jonka pituus on vähintään 12 metriä. Lisäksi tätä lukua sovelletaan kalastusalusten luokkaan III kuuluvaan ulkomaiseen kalastusalukseen, jota käytetään Suomen aluevesillä tai joka purkaa saaliinsa Suomen satamassa.

Tätä lukua ei kuitenkaan sovelleta:

5) alukseen, jonka pituus on enintään 10 metriä ja jota ei käytetä yleisessä liikenteessä matkustajien kuljettamiseen, säännölliseen lastin kuljettamiseen eikä hinaukseen;

3 §

Viittaukset muuhun lainsäädäntöön

Merityöaikalaisissa (296/1976), työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetussa laissa (248/1982) ja merimiesten vuosilomalaissa (433/1984) säädetään merenkulkijoiden lepo- ja työajoista.

Laivaväen luetteloinnista annetussa laissa (1360/2006) säädetään merimiesluettelosta.

Radiotaajuuksista ja telelaitteista annetussa laissa (1015/2001) säädetään alusten radioasemien käyttämiseen liittyvistä pätevyystodistuksista ja meriradioviestinnän kelpoisuustodistuksista..

4 §

Luvun soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan suomalaiseen kalastusalukseen, jonka pituus on vähintään 10 metriä. Kotimaanliikenteen liikennealueella I tätä lukua sovelletaan kuitenkin vain sellaiseen kalastusalukseen, jonka pituus on vähintään 12 metriä.

Tätä lukua ei kuitenkaan sovelleta:

5) alukseen, jonka pituus on enintään 10 metriä ja jota ei käytetä yleisessä liikenteessä matkustajien kuljettamiseen, säännölliseen lastin kuljettamiseen eikä hinaukseen, *paitsi jos kyseessä on miehitettynä vuokrattava vuokravene*;

5 §

Turvallinen miehitys

Laivaväen tulee lukumäärältään ja pätevyydeltään olla sellainen, että vahti- ja turvallisuus-tehtävät aluksella voidaan hoitaa.

Aluksella, jolla laivaväki asuu, tulee lisäksi olla tarpeellinen taloushenkilöstö.

7 §

Miehitystodistusta annettaessa huomioon otettavat seikat

Aluksella tulee olla riittävä miehitys aluksen pelastusvälineistön, palontorjuntalaitteiston ja muun turvallisuuslaitteiston käyttämiseksi sekä aluksen hälytysluettelossa määrättyjen tehtävien hoitamiseksi.

Aluksella tulee erityyöleissopimuksen mukaisesti olla laillistettu lääkäri, jos alus kuljettaa yli 100 matkustajaa kansainvälisessä liikenteessä ja matkan kesto on yli kolme päivää.

9 §

Laivanisännän ja aluksen päällikön velvollisuudet

Laivanisännän on huolehdittava siitä, että aluksella on miehitystodistus ja että alus on miehitetty voimassa olevan miehitystodistuksen mukaisesti.

5 §

Turvallinen miehitys

Laivaväen tulee lukumäärältään ja pätevyydeltään olla sellainen, että vahti-, turvallisuus- ja turvatoimitehtävät sekä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen liittyvät tehtävät aluksella voidaan hoitaa.

Aluksella, jolla laivaväki asuu tai ruokaillee, on oltava riittävä taloushenkilöstö, jolla on tehtävän edellyttämä ammattitaito.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä huvialuksen, vuokra-veneen ja kotimaanliikenteessä liikennöivän aluksen miehityksestä ja siihen liittyvistä pätevyysvaatimuksista.

7 §

Miehitystodistusta annettaessa huomioon otettavat seikat

Aluksella tulee olla riittävä miehitys aluksen pelastusvälineistön, palontorjuntalaitteiston ja muun turvallisuuslaitteiston käyttämiseksi, aluksen hälytysluettelossa määrättyjen tehtävien, turvatoimitehtävien sekä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

Aluksella tulee erityyöleissopimuksen mukaisesti olla laillistettu lääkäri, jos alus kuljettaa vähintään 100 henkilöä kansainvälisessä liikenteessä ja matkan kesto on yli kolme päivää.

9 §

Laivanisännän ja aluksen päällikön velvollisuudet

Laivanisännän on huolehdittava siitä, että aluksella on miehitystodistus, alus on miehitetty voimassa olevan miehitystodistuksen mukaisesti, aluksen laivaväellä on aluksen ominaisuuksien ja laivaväen tehtävien mu-

kainen koulutus ja pätevyys ja että laivaväki on perehdytetty tehtäviinsä.

11 §

Miehityksen muuttaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto vahvistaa alukselle tarvittaessa uuden miehityksen 6 §:n mukaisesti ja antaa uuden miehitystodistuksen.

11 §

Miehityksen muuttaminen

Alukselle vahvistettuun miehitykseen tyytymättömän laivanisäntä, valtakunnallinen merenkulun työmarkkinajärjestö tai työsuojeluviranomainen voi muissa kuin I momentissa tarkoitetuissa tapauksissa hakea Liikenteen turvallisuusvirastolta miehityksen muuttamista. Muutosta voi hakea siinä yhteydessä, kun alukselle annettu väliaikainen miehitystodistus vahvistetaan määräaikaiseksi tai, jos kyseessä on alus, jonka vuotuinen käyttöaika on lyhyempi kuin kuusi kuukautta, täyden purjehduskauden jälkeen. Hakijan on esitettävä hakemuksessaan ne seikat, joiden perusteella hän katsoo, että miehitystä olisi muutettava. Liikenteen turvallisuusviraston on pyydettävä hakemuksesta työsuojeluviranomaisen, valtakunnallisten merenkulun työmarkkinajärjestöjen sekä laivanisännän lausunto.

Liikenteen turvallisuusvirasto vahvistaa alukselle tarvittaessa uuden miehityksen 6 §:n mukaisesti ja antaa uuden miehitystodistuksen.

13 §

Miehitystodistuksessa määrätystä pätevyydestä poikkeaminen

15 §

Pätevyyskirjat

Aluksella työskentelevällä on oltava tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetty pätevyys. Osoitetusta pätevyydestä annetaan pätevyyskirja.

13 §

Miehitystodistuksessa määrätystä pätevyydestä poikkeaminen

Myönnetystä erivapaudesta tehdään merkintä merimiesluetteloon.

15 §

Pätevyyskirja, lisäpätevyystodistus ja radioaseman käyttäjän pätevyystodistus

Aluksella työskentelevällä on oltava tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetty pätevyys. Osoitetusta pätevyydestä annetaan pätevyyskirja tai lisäpätevyystodistus.

Radioaseman käyttäjällä on oltava radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain (1015/2001) nojalla suoritettuna ja voimassa kyseisen radioaseman käyttöön oikeuttava pätevyystutkinto. Viestintävirasto myöntää radioaseman käyttöön oikeuttavan pätevyyskirjan Kansainvälisen televiestintäliiton (ITU) radio-ohjesäännön mukaisesti.

Jos suomalainen alus on rahdattu ulkomaalaiselle käytettäväksi Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden ja Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden välisessä liikenteessä ehdoin, että ulkomaalainen rahtaaaja voi määrätä aluksen käytöstä merenkulkuun, on aluksen päälliköllä oltava tässä laissa säädetty pätevyyskirja tai kelpoisuustodistus ja muulla laivaväellä heidän tehtäviensä edellyttämä pätevyyskirja tai kelpoisuustodistus.

16 §

Pätevyyskirjan hakeminen

Pätevyyskirjaa on haettava kirjallisesti Liikenteen turvallisuusvirastolta. Hakijan on esitettävä hakemuksensa tueksi kaikki pätevyyskirjan antamista varten tarpeelliset tiedot ja selvitykset.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä pätevyyskirjaa koskevassa hakemuksessa esitettävistä seikoista.

17 §

Pätevyyskirjan antaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa pätevyyskirjan. Pätevyyskirjan antamisen edellytyksenä on, että hakija iältään, terveydeltään, tiedoiltaan, taidoiltaan, koulutukseltaan ja kokemukseltaan täyttää pätevyyskirjan saamiseksi vaaditut pätevyysvaatimukset.

tus.

Aluksen radioaseman käyttäjällä on oltava radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain nojalla *annettu ja voimassa oleva*, kyseisen radioaseman käyttöön oikeuttava pätevyystodistus. Viestintävirasto myöntää *pätevyystodistuksen* kansainvälisen televiestintäliiton (ITU) radio-ohjesäännön mukaisesti.

Jos suomalainen alus on rahdattu ulkomaalaiselle käytettäväksi *Euroopan talousalueeseen* kuuluvien valtioiden välisessä liikenteessä ehdoin, että ulkomaalainen rahtaaaja voi määrätä aluksen käytöstä merenkulkuun, aluksen päälliköllä on oltava tässä laissa säädetty pätevyyskirja, *tarvittaessa lisäpätevyystodistus* ja *vastaavat kelpoisuustodistukset*. *Muulla laivaväkeen kuuluvalla on oltava tehtäviensä edellyttämä pätevyyskirja, tarvittaessa lisäpätevyystodistus ja vastaavat kelpoisuustodistukset*.

16 §

Pätevyyskirjan ja lisäpätevyystodistuksen hakeminen

Pätevyyskirjaa ja *lisäpätevyystodistusta* on haettava kirjallisesti Liikenteen turvallisuusvirastolta. Hakijan on esitettävä hakemuksensa tueksi kaikki pätevyyskirjan ja *lisäpätevyystodistuksen* antamista varten tarpeelliset tiedot ja selvitykset.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä pätevyyskirjaa ja *lisäpätevyystodistusta* koskevassa hakemuksessa esitettävistä seikoista.

17 §

Pätevyyskirjan ja lisäpätevyystodistuksen antaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa pätevyyskirjan ja *lisäpätevyystodistuksen*. Pätevyyskirjan ja *lisäpätevyystodistuksen* antamisen edellytyksenä on, että hakija iältään, terveydeltään, tiedoiltaan, taidoiltaan, koulutukseltaan ja kokemukseltaan täyttää pätevyys-

Annetusta pätevyyskirjasta ja sen peruuttamisesta tehdään merkintä merimiesluetteloon. Merimiesluettelosta säädetään tarkemmin laivaväenluetteloinnista annetussa laissa (1360/2006).

Valtioneuvoston asetuksella annetaan STCW-yleissopimuksen, vähimmäiskoulutusdirektiivin, kalastusalusdirektiivin ja Kansainvälisen televiestintäliiton (ITU) radio-ohjesäännön täytäntöönpanemiseksi tarkempia säännöksiä pätevyyskirjoista ja pätevyysvaatimuksista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tarvittavista kansallisista pätevyyskirjoista ja pätevyysvaatimuksista.

Liikenteen turvallisuusvirasto vahvistaa pätevyyskirjan kaavan.

18 §

Lisäpätevyudet ja hätätilanne- ja terveydenhuoltokoulutus sekä vaihtoehtoiset pätevyyskirjat

Laivaväkeen kuuluvalla voidaan vaatia sen lisäksi, mitä toimeen muuten vaaditaan, aluksen ominaisuuksien mukaisia lisäpätevyyskirjoja.

Laivaväkeen kuuluvalla henkilöllä, jolla on aluksen hälytysluetteloon sisältyviä tehtäviä, on oltava hänelle määrättyjen tehtävien mukainen peruskoulutus hätätilanteiden varalta sekä tehtävien mukainen palokoulutus.

kirjan tai lisäpätevyystodistuksen saamiseksi asetetut pätevyysvaatimukset.

Annetusta pätevyyskirjasta ja lisäpätevyystodistuksesta ja sen peruuttamisesta, katoamisesta tai tuhoutumisesta tehdään merkintä merimiesluetteloon.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan STCW- ja SOLAS -yleissopimuksen, merityöyleissopimuksen, merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiivin, kalastusdirektiivin ja Kansainvälisen televiestintäliiton (ITU) radio-ohjesäännön täytäntöönpanemiseksi tarkempia säännöksiä pätevyyskirjoista, lisäpätevyystodistuksista ja niiden voimassaolosta sekä pätevyys- ja lisäpätevyysvaatimuksista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tarvittavista kansallisista pätevyyskirjoista ja niiden voimassaolosta sekä pätevyysvaatimuksista.

Liikenteen turvallisuusvirasto vahvistaa pätevyyskirjan, lisäpätevyystodistuksen ja kelpoisuustodistuksen muodon.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä pätevyyskirjoihin ja lisäpätevyyskirjoihin liittyvien IMO:n ohjeiden ja suositusten sekä Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission pätevyyskirjoihin liittyvien päätöslauselmien täytäntöönpanemiseksi sekä pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten hakemiseen ja myöntämiseen liittyvistä menettelyistä.

18 §

Lisäpätevyudet ja vaihtoehtoiset pätevyyskirjat sekä erikoiskoulutus

Laivaväkeen kuuluvalla voidaan vaatia sen lisäksi, mitä toimeen muuten vaaditaan, aluksen ominaisuuksien mukaisia tai hänen tehtäviinsä liittyviä lisäpätevyyskirjoja.

Kalastusaluksella työskentelevällä on oltava turvallisuuskoulutus. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset kalastusaluksella työskentelevän turvallisuuskoulutuksesta sekä matkustaja-aluksen ja säiliöaluksen alustyyppin ja laivaväen tehtävien mukaisista lisäkoulutus-, lisäpätevyys- ja pe-

Kalastusalueilla työskentelevällä on oltava turvallisuuskoulutus.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan STCW-yleissopimuksen ja vähimmäiskoulutusdirektiivin täytäntöönpanemiseksi tarkempia säännöksiä vaihtoehtoisista pätevyyskirjoista, laivaväen lisäpätevyyksistä sekä hätätilanne-, palo- ja terveydenhuoltokoulutuksesta.

19 §

Pätevyyskirjojen voimassaolo ja uusiminen

Pätevyyskirjat ovat voimassa määräajan tai toistaiseksi. Valtioneuvoston asetuksella annetaan STCW-yleissopimuksen, vähimmäiskoulutusdirektiivin ja kalastusalueiden direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarkempia säännöksiä pätevyyskirjojen voimassaoloajoista. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä kansallisten pätevyyskirjojen voimassaoloajoista.

rehdyttämisvaatimuksista sekä kansimiehen pätevyyskirjaan vaadittavasta koulutuksesta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan STCW-, ja SOLAS-yleissopimusten ja merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiivin täytäntöönpanemiseksi tarkempia säännöksiä vaihtoehtoisista pätevyyskirjoista sekä hätätilanne-, palo- ja terveydenhuoltokoulutuksesta.

19 §

Pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten voimassaolo ja uusiminen

Pätevyyskirjat ja lisäpätevyystodistukset ovat voimassa määräajan tai toistaiseksi. Valtioneuvoston asetuksella annetaan STCW-yleissopimuksen ja merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiivin täytäntöönpanemiseksi tarkempia säännöksiä pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten voimassaoloajoista. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä kansallisten pätevyyskirjojen voimassaoloajoista.

Kadonnut tai tuhoutunut pätevyyskirja tai lisäpätevyystodistus voidaan uusida ilman selvitystä terveydentilasta ja ammattipätevyyskoulutuksen säilyttämisestä. Kadonneen tai tuhoutuneen tilalle annettu pätevyyskirja tai lisäpätevyystodistus on voimassa alkuperäisen asiakirjan voimassaoloajan.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkempia määräyksiä pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten uusimisen edellytyksenä olevasta lisäkoulutuksesta, aluksella annettavasta koulutuksesta ja vaadittavasta työkokemuksesta.

20 §

Pätevyyskirjan tai kelpoisuustodistuksen peruuttaminen

Liikenteen turvallisuusviraston on peruutettava antamansa pätevyyskirja tai myöntämänsä kelpoisuustodistus määräajaksi tai kokonaan henkilöltä, joka:

20 §

Pätevyyskirjan, lisäpätevyystodistuksen tai kelpoisuustodistuksen peruuttaminen

Liikenteen turvallisuusviraston on peruutettava antamansa pätevyyskirja, lisäpätevyystodistus tai kelpoisuustodistus määräajaksi tai kokonaan henkilöltä, joka:

1) on rikkonut olennaisesti tai toistuvasti merenkulkua koskevia säännöksiä tai määräyksiä;

2) on muulla toiminnallaan osoittanut yleistä piittaamattomuutta säännöksistä tai määräyksistä;

3) on tehtävää hoitaessaan syyllistynyt rikoslain (39/1889) 23 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun vesiliikennejuopumukseen;

4) ei enää täytä pätevyyskirjan tai kelpoisuustodistuksen antamisen edellytyksiä.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi peruuttaa antamansa pätevyyskirjan tai myöntämänsä kelpoisuustodistuksen määräajaksi tai kokonaan henkilöltä, joka muulla kuin 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla rikkoo merenkulkua koskevia säännöksiä tai määräyksiä tai muulla tavalla vaarantaa toiminnallaan alusliikenteen turvallisuutta.

Rajavartiolaitos, poliisi tai tulli voi enintään kuudeksi kuukaudeksi ottaa pois Liikenteen turvallisuusviraston antaman pätevyyskirjan tai myöntämän kelpoisuustodistuksen, jos on todennäköisiä syitä epäillä, että henkilö on tehtävää hoitaessaan syyllistynyt rikoslain 23 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun vesiliikennejuopumukseen.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitettu pätevyyskirjan tai kelpoisuustodistuksen peruuttaminen määrätään olemaan voimassa rikkomuksen vakavuuteen suhteutetun määräajan, kuitenkin enintään 12 kuukautta, tai kokonaan. Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu pätevyyskirjan tai kelpoisuustodistuksen peruuttaminen on voimassa kunnes tuomioistuin on ratkaissut pätevyyskirjan menettämistä koskevan asian merilain (674/1994) 20 luvun 10 §:n nojalla.

Liikenteen turvallisuusviraston päätös pätevyyskirjan tai kelpoisuustodistuksen peruuttamisesta tulee voimaan heti. Pätevyyskirja tai kelpoisuustodistus on tällöin välittömästi luovutettava Liikenteen turvallisuusvirastolle.

Ennen 1 ja 2 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä Liikenteen turvallisuusviraston on annettava henkilölle, jonka pätevyys-

1) on rikkonut olennaisesti tai toistuvasti merenkulkua koskevia säännöksiä tai määräyksiä;

2) on muulla toiminnallaan osoittanut yleistä piittaamattomuutta säännöksistä tai määräyksistä;

3) on tehtävää hoitaessaan syyllistynyt rikoslain (39/1889) 23 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun vesiliikennejuopumukseen;

4) ei enää täytä pätevyyskirjan, *lisäpätevyystodistuksen* tai kelpoisuustodistuksen antamisen edellytyksiä.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi peruuttaa antamansa pätevyyskirjan, *lisäpätevyystodistuksen tai kelpoisuustodistuksen* määräajaksi tai kokonaan henkilöltä, joka muulla kuin 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla rikkoo merenkulkua koskevia säännöksiä tai määräyksiä tai muulla tavalla vaarantaa toiminnallaan alusliikenteen turvallisuutta.

Rajavartiolaitos, poliisi tai tulli voi enintään kuudeksi kuukaudeksi ottaa pois Liikenteen turvallisuusviraston antaman pätevyyskirjan, *lisäpätevyystodistuksen tai kelpoisuustodistuksen*, jos on todennäköisiä syitä epäillä, että henkilö on tehtävää hoitaessaan syyllistynyt rikoslain 23 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun vesiliikennejuopumukseen.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitettu pätevyyskirjan, *lisäpätevyystodistuksen* tai kelpoisuustodistuksen peruuttaminen määrätään olemaan voimassa rikkomuksen vakavuuteen suhteutetun määräajan, kuitenkin enintään 12 kuukautta, tai kokonaan. Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu pätevyyskirjan, *lisäpätevyystodistuksen* tai kelpoisuustodistuksen peruuttaminen on voimassa kunnes tuomioistuin on ratkaissut pätevyyskirjan *tai lisäpätevyystodistuksen* menettämistä koskevan asian merilain (674/1994) 20 luvun 10 §:n nojalla.

Liikenteen turvallisuusviraston päätös pätevyyskirjan, *lisäpätevyystodistuksen* tai kelpoisuustodistuksen peruuttamisesta tulee voimaan heti. Pätevyyskirja, *lisäpätevyystodistus* tai kelpoisuustodistus on tällöin välittömästi luovutettava Liikenteen turvallisuusvirastolle.

Ennen 1 ja 2 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä Liikenteen turvallisuusviraston on annettava henkilölle, jonka päte-

kirjan tai kelpoisuustodistuksen peruuttamista Liikenteen turvallisuusvirasto harkitsee, tilaisuus tulla kuulluksi, jollei kyseessä ole sellainen kiireellinen tapaus, että kuuleminen olennaisesti vaarantaisi merenkulun turvallisuutta. Jos kyseessä on kiireellinen tapaus, Liikenteen turvallisuusvirasto voi ottaa pätevyyskirjan tai kelpoisuustodistuksen välittömästi haltuunsa.

21 §

Muun valtion toimivaltaisen viranomaisen antaman pätevyyskirjan tunnustaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa kirjallisesta hakemuksesta muun valtion toimivaltaisen viranomaisen antaman pätevyyskirjan tunnustamista osoittavan, 15 §:ssä edellytetyn kelpoisuustodistuksen. Tällä vahvistetaan, että pätevyyskirjan haltija voi toimia pätevyyskirjan mukaisessa toimessa suomalaisella aluksella päällikön, yliperämiehen, vahtiperämiehen, konepäällikön, ensimmäisen konemestarin tai vahtikonemestarin toimessa.

Annetusta kelpoisuustodistuksesta ja sen peruuttamisesta tehdään merkintä merimiesluetteloon. Merimiesluettelosta säädetään tarkemmin laivaväen luetteloinnista annetussa laissa.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiivin täytäntöön panemiseksi muun valtion toimivaltaisen viranomaisen antamien pätevyyskirjojen tunnustamisesta ja tunnustamisen peruuttamisesta.

vyyskirjan, *lisäpätevyystodistuksen* tai kelpoisuustodistuksen peruuttamista Liikenteen turvallisuusvirasto harkitsee, tilaisuus tulla kuulluksi, jollei kyseessä ole sellainen kiireellinen tapaus, että kuuleminen olennaisesti vaarantaisi merenkulun turvallisuutta. Jos kyseessä on kiireellinen tapaus, Liikenteen turvallisuusvirasto voi ottaa pätevyyskirjan, *lisäpätevyystodistuksen* tai kelpoisuustodistuksen välittömästi haltuunsa.

21 §

*Muun valtion toimivaltaisen viranomaisen antaman pätevyyskirjan **tai lisäpätevyystodistuksen** tunnustaminen*

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa kirjallisesta hakemuksesta muun valtion toimivaltaisen viranomaisen antaman pätevyyskirjan *tai lisäpätevyystodistuksen* tunnustamista osoittavan, 15 §:ssä edellytetyn kelpoisuustodistuksen. Tällä vahvistetaan, että pätevyyskirjan haltija voi toimia pätevyyskirjan mukaisessa toimessa suomalaisella aluksella päällikön, yliperämiehen, *perämiehen*, konepäällikön, ensimmäisen konemestarin tai *muussa konemestarin tai sähkökonemestarin toimessa tai hoitaa säiliöaluksella lastitoimintoja. Kelpoisuustodistuksen antamisen edellytyksenä on, että voimassa olevan ja ai- don pätevyystodistuksen tai lisäpätevyystodistuksen on antanut STCW-yleissopimuksen määräysten mukaisesti yleissopimuksen sopimuspuolen viranomainen.*

Annetusta kelpoisuustodistuksesta ja sen peruuttamisesta tehdään merkintä merimiesluetteloon.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiivin täytäntöön panemiseksi muun valtion toimivaltaisen viranomaisen antamien pätevyyskirjojen *sekä lisäpätevyystodistusten* tunnustamisesta ja tunnustamisen peruuttamisesta.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi sallia merenkulkijan työskennellä suomalaisella aluksella enintään kolmen kuukauden ajan

ilman tunnustettua pätevyyskirjaa tai lisäpätevyystodistusta, jos merenkulkijalla on voimassa oleva STCW-yleissopimuksen sopimuspuolen toimivaltaisen viranomaisen myöntämä yleissopimuksen määräysten mukaisesti annettu, kyseiseen toimeen oikeuttava pätevyyskirja tai lisäpätevyystodistus, jonka tunnustamista on haettu, ellei työskentely vaaranna alusta, ympäristöä tai ihmishenkiä.

22 §

Todistusten ja asiakirjojen säilyttäminen ja esittäminen

Alkuperäinen pätevyyskirja ja kelpoisuustodistus on säilytettävä siinä aluksessa, jossa mainitun asiakirjan saanut toimii. Pätevyyskirjan ja kelpoisuustodistuksen saaneen on esitettävä se asianomaisen viranomaisen määräyksestä.

26 §

Matkustaja-aluksen turvallisuustehtäviä hoitavan laivaväen kommunikointitaidot, asusteet ja hätätilanneohjeiden antaminen

Turvallisuustehtävissä matkustaja-aluksilla työskentelevien tulee työssäoloaikana käyttää sellaista asustetta, että matkustajat voivat helposti tunnistaa heidät laivaväkeen kuuluviksi.

Matkustaja-aluksen päällikkö vastaa siitä, että matkustaja-aluksen turvallisuustehtäviä hoitavalla laivaväellä on riittävä kielitaito ja oikeat asusteet.

33 §

Määräykset kotimaanliikenteen liikennealueiden rajoista

22 §

Todistusten ja asiakirjojen säilyttäminen ja esittäminen

Alkuperäinen pätevyyskirja, lisäpätevyystodistus ja kelpoisuustodistus on säilytettävä siinä aluksessa, jossa mainitun asiakirjan saanut toimii. Pätevyyskirjan, lisäpätevyystodistuksen ja kelpoisuustodistuksen saaneen on esitettävä se asianomaisen viranomaisen määräyksestä.

26 §

Matkustaja-aluksen turvallisuus- ja turvatoimitehtäviä hoitavan laivaväen kommunikointitaidot, asusteet ja hätätilanneohjeiden antaminen

Turvallisuustehtävissä matkustaja-aluksilla työskentelevien tulee työssäoloaikana käyttää sellaisia asusteita, että matkustajat voivat helposti tunnistaa heidät laivaväkeen kuuluviksi.

Matkustaja-aluksen päällikkö vastaa siitä, että matkustaja-aluksen turvallisuus- ja turvatoimitehtäviä hoitavalla laivaväellä on riittävä kielitaito ja 3 momentin mukaiset asusteet.

33 §

Kotimaanliikenteen liikennealueiden rajat sekä toimitettavat ilmoitukset

Liikenteen turvallisuusviraston on toimitettava STCW-yleissopimuksessa ja merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiivissä edel-

lytetyt ilmoitukset IMO:lle, Euroopan komissiolle, Euroopan unionin jäsenmaille tai muille STCW-yleissopimuksen sopimuspuolille. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä toimitettavista ilmoituksista.

39 §

Merenkulkurikkomus

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

2) laiminlyö 9 §:n 1 ja 2 momentissa säädetyn velvollisuuden huolehtia siitä, että aluksella on asianmukainen miehitystodistus ja että alus on miehitetty voimassa olevan miehitystodistuksen mukaisesti ja vallitsevat olosuhteet huomioon ottaen turvallisesti,

5) rikkoo 22 §:ssä säädetyn miehitystodistuksen tai pätevyyskirjan tai kelpoisuustodistuksen säilyttämis- ja esittämisvelvollisuuden,

9) rikkoo 26 §:n 1 momentissa säädettyä kielitaitoa koskevaa säännöstä tai laiminlyö 3 momentissa säädetyn asusteen käyttövelvollisuuden tai

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *merenkulkurikkomuksesta* sakkoon.

39 §

Merenkulkurikkomus

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

2) laiminlyö 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädetyn velvollisuuden huolehtia siitä, että aluksella on asianmukainen miehitystodistus tai että alus on miehitetty voimassa olevan miehitystodistuksen mukaisesti ja vallitsevat olosuhteet huomioon ottaen turvallisesti,

5) rikkoo 22 §:ssä säädetyn miehitystodistuksen, pätevyyskirjan, *lisäpätevyystodistuksen* tai kelpoisuustodistuksen säilyttämis- tai esittämisvelvollisuuden,

9) rikkoo 26 §:n 1 momentissa säädettyä kielitaitoa koskevaa säännöstä tai laiminlyö 3 momentissa *säädettyjen asusteiden* käyttövelvollisuuden tai

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *merenkulkurikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan aluksen miehityksestä ja laivaväen pätevyydestä annettu valtioneuvoston asetus (1797/2009). Asetuksen säännösten mukaisia pätevyyskirjoja ja kelpoisuustodistuksia voidaan kuitenkin edelleen antaa siten, että niiden voimassaolo päättyy viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2016. Myöntämisen edellytyksenä on, että hyväksyttävä meripalvelu taikka tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten ja määräysten mukainen koulutusohjelma tai kurssi on aloitettu ennen 1 päivää heinäkuuta 2013.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkempia määräyksiä pätevyyskirjojen ja kelpoistodistuksen myöntämisestä ja uusimisesta, aluksen miehityksestä ja laivaväen pätevydestä annetun valtioneuvoston asetuksen perusteella annettujen pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten vaihtamisesta uusien vaatimusten mukaisiksi ja miehitystodistusten vahvistamisesta 1 momentissa mainitun siirtymäkauden aikana.
